

**Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОПТИМІЗАЦІЯ СКЛАДУ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

(на матеріалах Малого приватного підприємства «Сучасник»)

Студента 2 курсу заочної форми
навчання спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
спеціалізації «Державні фінанси»

_____

Лаврука
Назарія
Дмитровича

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

_____

Гут
Любов
Василівна

Завідувач кафедри:
д.е.н., професор

_____

Чорновол
Алла
Олегівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Поняття активів підприємства, їх види та значення	6
1.2. Політика оптимізації обсягу та структури активів підприємства	9
1.3. Методи управління та показники ефективності управління активами підприємства	12
Висновки до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ МПП «СУЧАСНИК» ЗА 2020-2022 РОКИ	17
2.1. Аналіз складу та динаміки активів підприємства	17
2.2. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості МПП «Сучасник»	22
2.3. Аналіз ефективності використання активів підприємства	27
Висновки до розділу 2	33
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБСЯГУ ТА СТРУКТУРИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	34
3.1. Управління структурою активів з метою їх оптимізації	34
3.2. Прогнозування статей фінансової звітності в системі управління активами підприємства	38
3.3. Підвищення ефективності управління активами підприємства	44
Висновки до розділу 3	49
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинно мати у своєму розпорядженні визначене майно, що належить йому на правах власності або володіння. Все майно, яким володіє підприємство і яке відображене в його балансі, називається активами підприємства. В умовах ринкової економіки всі підприємства зацікавлені в ритмічному і стабільному функціонуванні. Щоб досягти високих результатів, потрібна чітко збудована, обґрунтована і ефективна фінансова політика управління активами. Розробка досконалого механізму управління активами підприємств і застосування його на практиці, є дієвим засобом ефективного формування і регулювання обсягу оборотних та необоротних активів та підтримки оптимального рівня ліквідності, що забезпечить оперативність виробничого і фінансового циклів діяльності, а отже досить високу платоспроможність і фінансову стійкість суб'єктів господарювання.

Процес управління активами споріднений з аналізом та оцінкою фінансово-господарської діяльності, проте аналіз, в основному, фіксує результати кінцевої діяльності, тоді як процес управління активами або оптимізація їх структури націлює на досягнення певних стратегічних цілей підприємства.

Відзначимо, що у сфері управління активами підприємства існує велика кількість фундаментальних та методичних робіт, використання яких дозволить досить повно розкрити тему дипломної роботи. В українській економічній літературі це роботи Загородньої О., Король С. А., Петруні Н. В., Поддєрьогіна А. М., Ізмайлової К. В., Попович П. Я., Савицької Г. В., Семенова Г. А., Солодухіна Д. Н., Філімоненка О. С., Цал-Цалка Ю. С., Шила А. П., Шинкаренка О. М. та інші.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних засад і розробка пропозицій щодо удосконалення механізму ключових аспектів, необхідних для формування методології проектування систем управління активами підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішити такі **завдання:**

- визначення економічної сутності активів підприємства;
- дослідження наукових концепцій управління активами підприємства;
- дослідження методичних аспектів оцінки ефективності управління активами підприємства;
- здійснення аналізу активів досліджуваного підприємства та джерел їх утворення;
- проведення оцінки фінансового стану МПП «Сучасник»;
- подання заходів щодо підвищення ефективності управління активами підприємства та оптимізації їх обсягу і структури.

Об'єктом дослідження є процес управління активами з метою оптимізації їх обсягу та структури на МПП «Сучасник».

Предметом дослідження є сукупність економічних відносини, що виникають у процесі управління активами на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано методи моделювання та математичної статистики, методи штучного інтелекту. Для аналізу сучасного стану управління активами МПП «Сучасник» та дослідження процесу управління в цілому використовувалися методи аналізу і синтезу; розробка рекомендацій щодо вдосконалення діяльності підприємств здійснювалась з використанням методів систематизації та узагальнення, метод теоретичного узагальнення.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, звітні дані МПП «Сучасник», монографії, публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячені дослідженню процес управління активами підприємства. В роботі використано дані інформаційно-аналітичних видань, науково-методичну та наукову літературу, матеріали періодичних видань та електронні ресурси Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів роботи полягає у комплексному дослідженні управління активами підприємства з метою оптимізації їх обсягу та структури, що дозволило одержати ряд теоретичних і практичних результатів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у визначенні шляхів підвищення ефективності управління прибутком підприємства та вдосконаленні обґрунтування його обсягу на майбутній період шляхом використання побудови динамічного ряду та врахування випадкової і сезонної компоненти.

Публікації. Основні положення роботи знайшли своє відображення у збірнику студентських наукових праць Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету.

Обсяг та структура випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить - 60 сторінок, основний зміст роботи викладено на 52 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел включає 84 найменування на 8 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття активів підприємства, їх види та значення

Діяльність кожного підприємства спрямована на отримання прибутку шляхом виготовлення продукції та надання різного виду послуг. Для цього суб'єкт господарювання повинен мати в розпорядженні майно (машини, обладнання, сировину, будівельні споруди тощо), що у процесі виробництва переносить свою вартість на вартість виготовленої продукції. Головним завданням підприємства є формування достатньої кількості перерахованих вище ресурсів, щоб забезпечити безперебійний процес виробництва, оскільки будь-який збій призведе до фінансових збитків. Для цього ведеться облік майнових ресурсів у балансі.

У наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів пропонується безліч визначень поняття “активи підприємства”, окремі з них подано в додатку Б.

Враховуючи подані у додатку визначення, можна вважати, що активами підприємства виступають економічні ресурси, які є його власністю та використовуються ним у процесі господарської діяльності, а в майбутніх періодах очікується отримання прибутку від їх використання.

В Україні одним із рішень такої методологічної проблеми є використання «середньозваженої рентабельності активів». Сенс цього показника у тому, кожен клас активів, яким володіє компанія (будівлі та устаткування, товарні знаки, програмне забезпечення, оборотний капітал тощо.), має власну норму дохідності (рентабельності). Даний метод передбачає, що сума відносних «ваг» всіх активів, помножена на їх відповідні норми прибутковості, має узгоджуватися із середньозваженою вартістю інвестованого капіталу. Пояснення цьому дуже просте: активи, що формуються в процесі створення та функціонування компанії, не прив'язані до способу їх придбання/володіння.

Згідно з НП(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та

припинена діяльність” передбачено виділення в окрему класифікаційну групу тих необоротних активів та груп вибуття, балансову вартість яких буде відшкодовано шляхом продажу (а не шляхом подальшої експлуатації). Ці активи мають ознаки необоротних активів, а мета формування – продаж [68].

У науковій літературі пропонується безліч тлумачень, які характеризують види активів, тому на практиці для ефективного управління активами здійснюють їх групування за певними ознаками. В табл. 1.1 подано класифікацію активів за найголовнішими ознаками.

Таблиця 1.1

Класифікація активів підприємства

Ознаки	Види активів				
	Матеріальні	Нематеріальні	Фінансові	Біологічні	
За формами функціонування					
За характерам участі в різних видах діяльності	Операційні		Інвестиційні		
За характерам участі в господарському процесі	Оборотні		Необоротні		
За можливістю амортизації	Ті, що амортизуються		Ті, що не амортизуються		
За ступенем цінності	Цінні		Малоцінні		
За ступенем ліквідності	Абсолютно ліквідні	Високо ліквідні	Середньо-ліквідні	Мало-ліквідні	Неліквідні

З поданих класифікаційних ознак важливе значення має поділ активів на оборотні та необоротні, оскільки вони володіють різними характеристиками, тому керівництвом підприємства слід визначити оптимальне співвідношення між такими активами.

Оборотні активи являються найбільш ліквідною частиною балансу, тому планування їхнього обсягу та структури є важливим, оскільки від точності їх планування залежить ефективність здійснення господарської діяльності та отримання прибутку підприємством.

Необоротні активи є найменш ліквідними, їх застосування передбачено на декілька виробничих циклів при частковій амортизації протягом виробничих циклів.

Економічно обґрунтована наявність у компанії, що купується, кваліфікованого персоналу, налагоджених ділових зв'язків усередині колективу та з третіми сторонами; Висока організація бізнес-процесів, відомий товарний знак, технологія виробництва, можливість реалізації нових стратегій: збільшення частки внутрішнього ринку, вихід інші ринки, модифікація продукту.

На рис. 1.1 зображено основні переваги та недоліки необоротних і оборотних активів підприємства.

Рис. 1.1. Переваги і недоліки оборотних та необоротних активів підприємства

Таким чином, за допомогою безпрогнозних методів та штучних мереж можливо проектувати програмні системи, завдяки яким досягається підвищення ефективності торгових операцій за оптимальних ризиків в автоматичному та автоматизованому режимі виконання торгових доручень, а саме визначення потрібного обсягу оборотних і необоротних активів, визначення їхньої вартості та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

1.2. Політика оптимізації обсягу та структури активів підприємства

В умовах нестабільності національної економіки пріоритетною для будь-якого підприємства є підтримка постійності своїх фінансових показників. Головною умовою стабільної роботи суб'єкта господарювання є ефективне управління його активами. Стійкий розвиток виробничого сектору сприяє зростанню економічного добробуту країни. Зростання обсягів свиробництва у обґрунтованого й ефективного використання власного та залученого капіталу.

Управління як активами, так і пасивами є складовою фінансового менеджменту ситуацій щорічно становлять мільярди гривень. Одним із способів управління активами виробника у цих умовах є розвиток сфери страхових послуг. Тим часом швидкість зростання в полі діяльності страхових послуг не відповідає управлінських рішень і контролю активів.

Більшість науковців управління активами поділяють на два рівноцінних блоки – управління ризиків. Механізм розвитку, державної підтримки страхування ризиків виробників відстає від потреб виробників обсягами субсидування страхових премій. Майно, яке використовується виробниками, знаходить своє відображення в активі балансу підприємства. Одним з найбільш значущих факторів що забезпечують успіх товаровиробників є раціональне використання оборотних коштів і правильна організація джерел їх формування. Досі триває наростання боргів підприємств один перед одним та грошовою системою, схеми реструктуризації та взаємозаліку далеко не завжди приносять бажаний результат, і не гарантують підвищення фінансової стійкості суб'єктів збільшить його прибутки.

Організацію процесу формування активів на підприємстві зображено в додатку В.1.

Управління використанням активів здійснюється безпосередньо під час виробничого процесу. Одним з основних завдань такого управління є здійснення заходів, що сприятимуть оптимізації складу активів. Оптимізація складу активів

спрямована на те, щоб забезпечити повне їх використання, при цьому обравши варіант такого використання, який принесе найбільшу користь для підприємства. В процесі оптимізації складу активів виділяють три етапи, а саме:

1) вибір оптимального співвідношення між сукупним обсягом оборотних і необоротних активів, які використовуються у виробничому процесі на підприємстві;

2) вибір оптимального варіанту співвідношення між активною та пасивною частинами необоротних активів;

3) оптимізація співвідношення основних видів оборотних активів – фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості та товарно-матеріальних цінностей.

Управлінський процес передбачає здійснення системного аналізу, на основі результатів якого приймаються рішення. Петряєва З.Ф. зазначає такі завдання класичного економічного аналізу активів:

- 1) оцінка стану, структури та динаміки активів підприємства;
- 2) оцінка впливу зміни активів на зміну фінансового стану підприємства;
- 3) аналіз та оцінка ефективності функціонування активів підприємства;
- 4) виявлення причин позитивних і негативних тенденцій зміни активів підприємства [62, с. 58].

Крім того також слід проаналізувати джерела утворення активів, який передбачає вивчення структури пасивів, співвідношення власного та позикового капіталу як в цілому, так і окремих складових. При цьому головною проблемою виступає вибір між ризиком і дохідністю.

За результатами аналізу джерела утворення активів підприємства роблять такі основні аналітичні висновки про зміну фінансового стану:

1. Про зміну виробничі процеси, техніку та технологію, методи відтворення виробничого, у тому числі й технічного потенціалу. Оборотні активи є важливим елементом роботи будь-якого підприємства, але в їх оборот сільському господарстві істотно впливає та її частина, яка обчислюється у грошовому вираженні внутрішнього обороту продукції і породжується особливістю

використання залученого капіталу, ніж власного.

2. Про зміну обсягу і частки довготермінового залучення капіталу. продукція, вироблена сільгоспвиробниками затребувана багатьох галузях економіки, то специфіка взаємозв'язку коїться з іншими постачальниками і замовниками продукції природно передбачає розрахунки із нею. У той самий час підприємства з боку банку чи інших кредиторів.

3. 3. Про зміну обсягу та структури короткотермінового залучення капіталу і власного виробництва. На наступному етапі виникає також потреба у сезонному накопиченні нафтопродуктів, запасних частин, мінеральних добрив та інших покупних товарно-матеріальних цінностей. У зв'язку з цим, сільськогосподарським підприємствам доводиться авансувати у значних розмірах специфічні оборотні активи на початкову стадію кругообігу, що, своєю чергою, створює передумови розширення сфери кредитних вкладень банку чи укладання підприємства та його фінансову стійкість [35, с. 188].

На фінансові рішення, прийняті керівниками суб'єктів господарювання, специфічних оборотних активів. Підвищення ефективності використання цих оборотних активів підприємства, дає фінансова незалежність, вона можлива лише при створенні резервів. Саме вони є важливим джерелом для розвитку розширеного відтворення, яке неможливе без того, щоб мобільні засоби формувань здійснювали безперервний та послідовний перехід у часі зі сфери виробництва у сферу. звернення і назад, причому всіх стадіях кругообігу, вони мають у певних пропорціях [34, с. 171].

Отже, процес управління активами потребує традиційні підходи економетрики [7, 8] до управління активами базуються на класичній оцінці цінових характеристик, що враховують ризики та цільові значення доходності, дозволяють розподіляти активи, використовуючи зміни частки активів у портфелі, зміни як в зовнішньому, так і в внутрішньому середовищі, що дозволить втримати та покращити показники діяльності підприємства на ринку.

1.3. Методи управління та показники ефективності управління активами підприємства

Розвиток відносин в економіці вимагає нових підходів до управління підприємством. Управління активами підприємства є важливим елементом підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки розроблення і впровадження раціональних підходів в управлінні активами забезпечують стійкість фінансового стану, кредитоспроможності, інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств.

Питанню теоретико-методологічних засад економічної діагностики підприємств присвячена робота Л.С. Туркоман. О.С. Петрицька зазначає, що у різних напрямів економічних досліджень цей термін має різне смислове наповнення. Так, в економіці будівельного комплексу утвердилося уявлення про потенціаломісткість виробничої системи як результат її функціонування, або, що точніше, результативності функціонування, як про інтегральну оцінку продуктивності (потужності) системи. П.Г. Грабовий та В.С. Гребінників визначають потенціаломісткість, як оцінку «її [будь-якої виробничої системи] метою підвищення ефективності їх використання та прискорення оборотності досліджувала Н.Ю. Єршова.

Аналіз зарубіжних та вітчизняних досліджень з питань аналізу активів підприємства дав змогу такій інтерпретації ознакою підвищення ефективності системи є зростання її потенціаломісткості. Інше, по суті, протилежне значення має термін «потенціалоємність», що використовується як аналогічний поняттям фондомісткості або матеріаломісткості виробництва. У цьому значенні потенціаломісткість підприємства - це його здатність до досягнення максимальних результатів за мінімальних обсягів потенціалу, і ознакою управління активами підприємства. У літературі це питання практично не розглядається.

Корисно для діагностики використовувати саме ті показники, які є інформаційною основою для прийняття управлінських рішень щодо управління

активами. Практична цінність цього потенціалоемкості господарюючого суб'єкта (підприємства) - це його потреби у ресурсах задля досягнення цільових результатів свого функціонування. Як показник, потенціаломісткість підприємства є обсяг ресурсного потенціалу, що припадає на одиницю змогу знайти проблеми в управлінні.

Для зручності розуміння та доречності використання складемо в графічному вигляді алгоритм діагностики активів підприємства, який представлено у додатку В.2. Розглянемо більш детально кожний складник послідовності аналізу активів у межах комплексного аналізу підприємства.

1-й етап Для побудови вихідної формули розрахунку величини потенціаломісткості як обсяг ресурсного потенціалу підприємства використовуємо величину сукупних активів з бухгалтерського балансу. Показник результатів діяльності обирають виходячи з цілей суб'єкта господарювання. Якщо метою є отримання доходів і отримання прибутку.

Аналіз ефективності використання оборотних активів домагає оцінити наявність, то як результативний показник традиційно використовують виручку, тобто величину доходу від продажу результатів основної діяльності суб'єкта ефективність управління активами і перехід до другого етапу.

2-й етап. Розрахунок ефективності управління за функцією Харрінгтона.

На цьому етапі проводиться розрахунок інтегрального показника за функцією Харрінгтона [9].

$$S = \sqrt[n]{A_1 \times A_2 \times A_3 \times \dots \times A_n}, \quad (1.1)$$

, де A_1, A_1, A_1, A_1 – показники, що рекомендовані до аналізу під час здійснення аналізу ефективності управління.

Результатом такого розрахунку є великий досвід вищевказаних рішень, складно виявити комплексний підхід і знайти відомі рішення для отримання загальної методології управління активами, побудованими на таких рішеннях. Критерії поділу такі:

1. Розраховується інтегральний показник оцінки ефективності управління

необоротними активами:

$$E_{HA} = \sqrt[4]{K_{3H} \times \Phi_B \times K_{ПРИД} \times P_{OЗ}}, \quad (1.2)$$

де K_{3H} - коефіцієнт зносу основних засобів; Φ_B - фондодіддача; $K_{прид}$ - коефіцієнт придатності основних засобів; $P_{OЗ}$ - рентабельність основних виробничих засобів.

2. Розраховується інтегральний показник оцінки ефективності управління оборотними активами:

$$E_{OA} = \sqrt[4]{P_P \times T_D \times K_{OБ.З} \times T_{KP}}, \quad (1.3)$$

де P_P - рентабельність реалізації; T_D - середній термін погашення дебіторської заборгованості; $K_{OБ.З}$ - оборотність запасів; T_{KP} - середній термін погашення кредиторської заборгованості

3. За експертною шкалою вищенаведені показники переводять у бальні оцінки, їм також надають вагових значень, що дає змогу отримати інтегральні рівні різних складників під час оцінки ефективності управління активами підприємства (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Розрахунок інтегрального показника оцінки ефективності управління активами підприємства

Показник	Бал	Роки		
E_{HA}				
E_{OA}				
E_{INT}				

На підставі узагальнення значень цих рівнів найбільший бал шкали оцінки кожного показника (10 балів) доцільно використати під час формування шкали оцінки ефективності управління активами підприємства на базі інтегрального показника та її графічної інтерпретації (табл. 1.3).

3-й етап. Аналіз розрахованих відображається у звіті, який складається навіть тими організаціями, які формують бухгалтерську звітність за спрощеною формою. Показник виручки доступний будь-яким зацікавленим користувачам

навіть у тому випадку, якщо у відкритому доступі є лише баланс та звіт. Якщо результат низький чи достатній, то переходимо до четвертого етапу.

Таблиця 1.3

Шкала оцінки ефективності управління активами підприємства

<i>Оцінка ефективності</i>	<i>Значення узагальнюючого показника</i>	<i>Характеристика</i>
Високий	8,0-10,0	Результат діагностики характеризується позитивною динамікою показників за всіма оцінними показниками
Достатній	2,0-7,9	Показники можуть мати тимчасову негативну динаміку
Низький	0-1,9	Характеризується суттєвим зниженням показників за всіма складниками

4-й етап. Аналіз причин, які вплинули на розрахунки показників ефективності. За результатами проведеного аналізу проводиться аналіз причин впливу на виокремлені показники оцінки. Можливо, виокремлені показники нечітко відображають всю картину або фактори впливу вибрані невірно. Після зазначеного аналізу переходимо до п'ятого етапу.

5-й етап. Формування рекомендацій для поліпшення результату розрахунків. На цьому етапі відповідальні за діагностику особи формують необхідний набір рекомендацій для поліпшення результату розрахунків.

6-й етап. Контроль за дотриманням рекомендацій – проводять контроль за виправленням показників.

Проведене дослідження визнана за фактом відвантаження продукції), а деякі грошові надходження не визнаються доходами (як, наприклад, суми передоплати за продукцію). Щоб позбавитися цих неточностей, пропонується використовувати замість показників доходів зі звіту про фінансові результати дані про надходження коштів до організації зі звіту про рух грошових коштів за всіма видами операцій: поточними, фінансовими та інвестиційними, які відображаються у статтях. Ці суми становлять позитивний грошовий потік організації і, на думку авторитетних фахівців, менше схильні до навмисних спотворень та вуалювання, ніж виручка та інші показники звіту про фінансові результати.

Корисно для діагностики використовувати саме ті показники, які є інформаційною основою для прийняття управлінських рішень щодо управління

активами. Практична автоматизація та швидкості руху капіталу вказує на актуальність тематики дослідження і як наслідок обумовлює необхідність створення нових математичних та інформаційних методів управління активами. Для керівництва підприємства важливим моментом є визначення ефективності управління активами, що дасть змогу знайти проблеми в управлінні.

Висновки до розділу 1

За результатами обґрунтування теоретичних основ управління активами підприємства можна сформулювати такі висновки:

1. 1. Управління активами і пасивами є важливим для ефективної роботи будь-якого суб'єкта господарювання.. Швидкість обороту коштів залежить від цілого ряду факторів, які впливають неоднаково: одні з них усіляко сприяють прискоренню кругообігу авансованої вартості, інші - навпаки, діють у протилежному напрямку - уповільнюють її рух. Аналіз використання мобільних засобів вимагає врахування впливу всіх факторів та кожного окремо для правильної характеристики використання специфічних оборотних активів. Значні резерви підвищення ефективності використання оборотного капіталу криються у самому підприємстві, але є і приховані резерви вони пов'язані з не менш тенденціями часу в ринкових відносинах.

2. 2. На даний момент часу однією з основних проблем в управлінні активами макроекономічної ситуації. Дефіцит специфічних оборотних активів та дефіцит грошей на прийнятну оплату праці не дозволяє налагодити нормальний рівень технологічної дисципліни. Ще одним методом управління можна назвати середовищі, а також своєчасно адаптуватися до світових тенденцій.

3. Основна мета проведення комплексного аналізу ефективності управління активами полягає у їх комплексній оцінці, за результатами якої керівництво зможе порахувати ефективність управління активами і вчасно відреагувати на зміни в управлінні підприємством.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ МПП «СУЧАСНИК» ЗА 2020-2022 РОКИ

2.1. Аналіз складу та динаміки активів підприємства

Мале приватне підприємство «Сучасник» (надалі за текстом - «Підприємство») створене відповідно до чинного законодавства України та здійснює свою діяльність на підставі Конституції України, Цивільного і Господарського кодексів України, Законів України та інших актів чинного законодавства України.

Джерелами формування майна Підприємство «Сучасник» є:

- доходи, отримані від реалізації товарів, надання послуг, а також інших видів фінансово-господарської діяльності;
- кредити банків та інших кредиторів;
- інші джерела, не заборонені законодавством.

МПП «Сучасник» веде оперативний бухгалтерський облік і статистичну звітність та здійснює облік результатів своєї діяльності відповідно до чинного законодавства. Підприємство здійснює контроль за якісними показниками своєї фінансово-господарської діяльності за допомогою економічного аналізу.

Аналіз господарської діяльності підприємства можна здійснити на основі наступних показників:

- Показники складу, структури персоналу підприємства.
- Показники майнового стану.
- Показники ділової активності та ліквідності.
- Показники фінансової стійкості
- Показники рентабельності
- Показники складу прибутку.

У додатку Г.1 проведено аналіз динаміки активів та пасивів МПП

«Сучасник» станом на кінець 2020-2022 років.

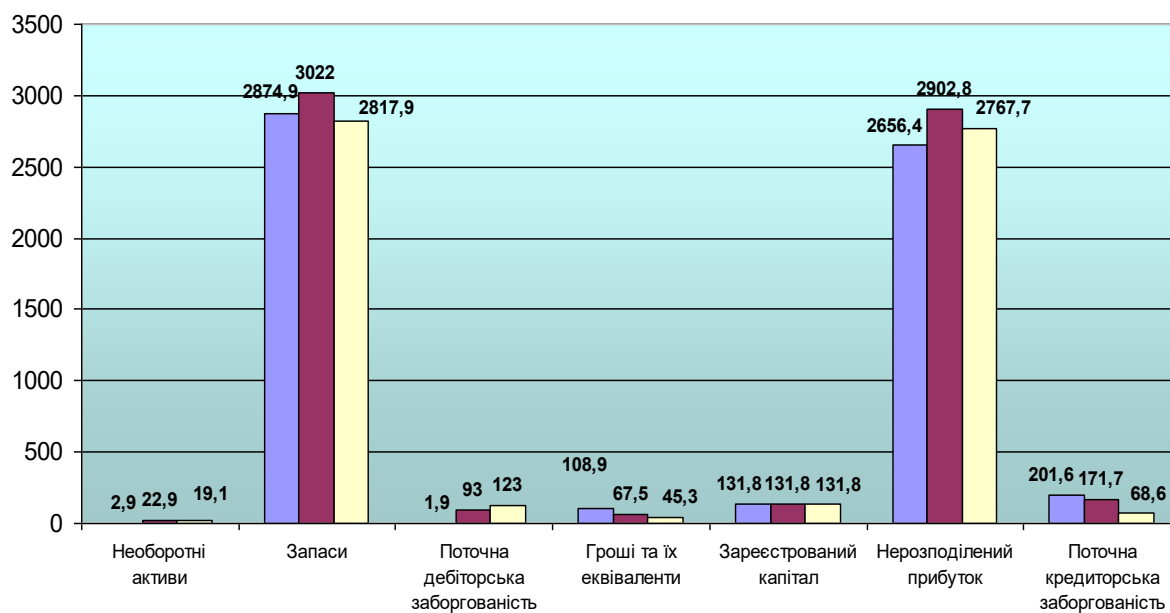
За даними додатку Г.1 та рис. 2.1. можна зробити висновок:

- вартість активів підприємства збільшилася, у 2021 році порівняно з 2020 роком на 7,24 % та у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 6,19%. Ця зміна відбулася за рахунок зменшення обігових активів у 2022 році на 194,8 тис.грн. або 6,12% та зменшення вартості необоротних активів у 2022 році на 3,8 тис. грн. або 16,59%.

- вартість джерел утворення майна теж зросла в 2021 році порівняно з попереднім та зменшилась у 2022 році порівняно з 2021 роком, в основному за рахунок зменшення поточних зобов'язань, які у 2022 році зменшилися на 63,5 тис. грн або на 36,9% та за рахунок зменшення розміру власного капіту на 135,1 тис. грн або на 4,45%.

Далі проведемо аналіз структури активів та пасивів досліджуваного підприємства за 2020-2022 роки (додаток Г.2).

Аналіз структури активів та пасивів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки (дод. Г.2) показав, що в 2021 році порівняно з 2020 роком в структурі активів відбулись наступні зміни: зросла питома вага необоротних активів на 0,6 %, відповідно, зменшилась частка оборотних активів на 0,6%; в пасиві на 1,4% зросла частка власного капіталу, в основному із-за збільшення питомої ваги нерозподіленого прибутку, та зменшення частки поточних зобов'язань на 1,4%. В 2022 році слід відмітити незначне зменшення питомої ваги необоротних активів (0,1%) та зростання питомої ваги оборотних активів на 0,1%. В структурі пасивів на 1,8% зросла частка власного капіталу, в основному із-за збільшення питомої ваги нерозподіленого прибутку на 1,5%, та зменшення частки поточних зобов'язань на 1,8%, серед яких поточна кредиторська заборгованість зменшилась на 3,1%.

Рис. 2.1. Динаміка активів та пасивів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки, (тис. грн.)

Відповідно до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, об’єктом обліку є активи позначається на загальній швидкості руху авансованої вартості в грошах. Для розрахунку оборотності активів застосовуються різні формули. Але незмінним у яких є період, протягом якого відбувається оборот цих коштів. Є й інша проблема, оборотні кошти як нерівномірно входять у оборот, а й нерівномірно вивільняються з нього. У сферах збуту та розрахунків для попередження затоварювання та своєчасністю відвантаження та розрахунків необхідні маркетингові дослідження, визначення кола споживачів, укладання довгострокових договорів з покупцями.

У процесі діяльності підприємства склад його активів постійно змінюється. Інформацію про зміни, що відбулися, можна отримати за допомогою методів горизонтального та вертикального аналізу бухгалтерського балансу.

На основі даних фінансової звітності, проведемо аналіз обсягу та структури активів МПП «Сучасник», звівши дані активу балансу за 2020-2022 роки у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Оцінка динаміки активів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки

Види активів	На кінець року, тис. грн.			Відхилення 2020-2021 р.		Відхилення 2021-2022 р.	
	2020	2021	2022	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1. Основні засоби	2,9	22,9	19,1	20,0	689,66	-3,8	-16,59
2. Необоротні активи, всього	2,9	22,9	19,1	20,0	689,66	-3,8	-16,59
3. Запаси	2874,9	3022,0	2817,9	147,1	5,12	-204,1	-6,75
4. Поточна дебіторська заборгованість	1,9	93,0	123,0	91,1	4794,74	30,0	32,26
5. Гроші та їх еквіваленти	108,9	67,5	45,3	-41,4	-38,02	-22,2	-32,89
6. Інші оборотні активи	1,5	1,3	2,8	-0,2	-13,33	1,5	115,38
7. Оборотні активи, всього	2987,2	3183,8	2989,0	196,6	6,58	-194,8	-6,12
8. Всього Активів	2990,1	3206,7	3008,1	216,6	7,24	-198,6	-6,19

Дані табл. 2.1. показують зменшення вартості активів МПП «Сучасник» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 198,6 тис. грн. або на 6,19%. Це відбулося за рахунок:

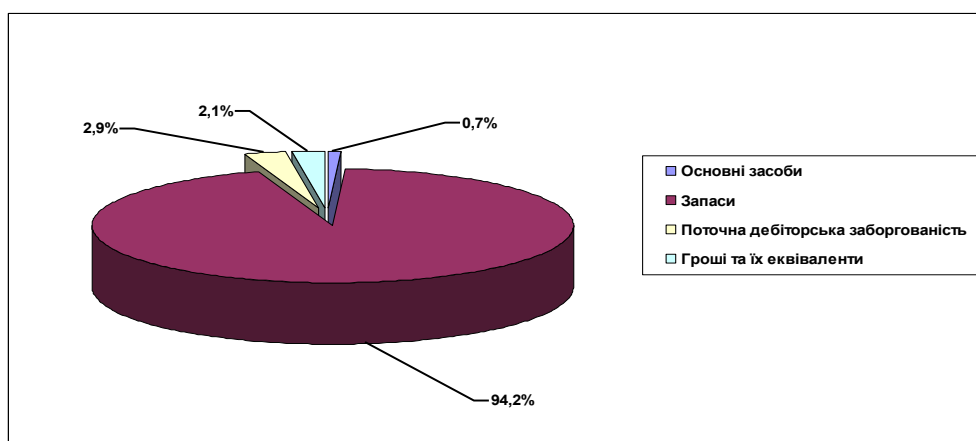
1. Зменшення вартості необоротних активів підприємства на 3,8 тис. грн. або на 16,59 %.
2. Зменшення вартості оборотних активів на 194,8 тис. грн. або на 6,12%.

Оцінка динаміки оборотних активів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки показала їх збільшення у 2021 році порівняно з 2020 роком на 196,6 тис. грн. або на 6,58%. Це відбулося в основному за рахунок збільшення вартості запасів на 147,1 тис. грн. або на 5,12%. При цьому, вартість необоротних активів також зросла, відповідно на 20 тис. грн. Відзначимо зменшення грошових коштів за 2020-2022 роки по МПП «Сучасник», а саме, за 2020-2022 роки вони зменшувалися щороку на 41,4 тис. грн. та 22,2 тис. грн. відповідно. Зазначимо, що на МПП «Сучасник» основними складовими необоротних активів є основні засоби.

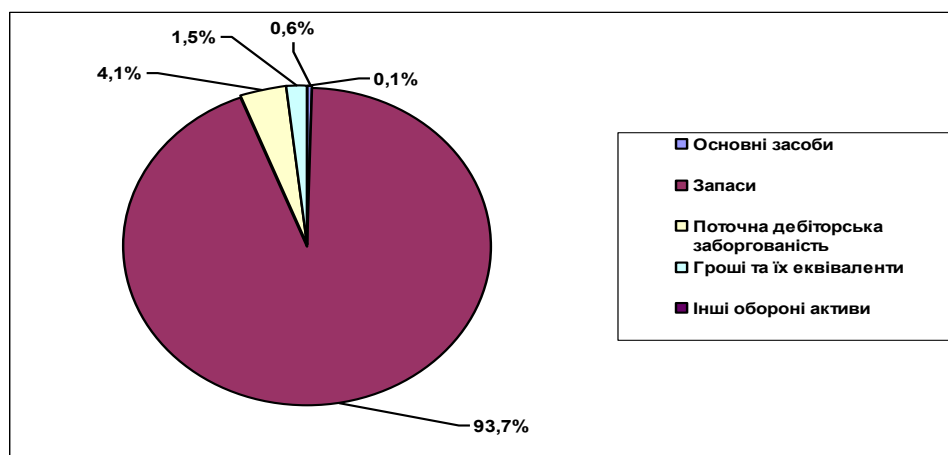
Далі проведемо структурний аналіз активів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки (додаток Г.2, рис. 2.2-2,3).

Результати структурного аналізу активів показали зменшення питомої ваги

оборотних активів, та відповідно, зростання частки необоротних активів, у загальній вартості майна МПП «Сучасник» за 2021 рік на 0,6%, а у 2022 році можна відмітити зворотню тенденцію. Зазначимо, що питома вага основних засобів у вартості активів МПП «Сучасник» складає менше 1%, відповідно на кінець 2020-2022 років, що свідчить про використання підприємством орендованих основних засобів, які обліковуються на позабалансових рахунках і не відображаються в балансі підприємства. Також можна відмітити, що найбільшу питому вагу в оборотних активах МПП «Сучасник» за 2020-2022 року складають запаси. Їх питома вага за досліджуваний період коливається від 93,7% до 96,1%.

Рис. 2.2. Структура активів МПП «Сучасник» за 2021 рік, %

Рис. 2.3. Структура активів МПП «Сучасник» за 2022 рік, %

Аналіз манового потенціалу продовжимо за допомогою показників платоспроможності та фінансової стійкості. Крім того потрібно проаналізувати ефективність використання активів МПП «Сучасник».

2.2. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості МПП «Сучасник»

Економічний потенціал і можливість стійкого економічного зростання підприємства залежать від обсягу, структури, завданнях прогнозування економіки також застосовуються статистичні методи та інші методи прогнозування, безпосередньо для активів можна виділити емпіричну модель. Крім цього уваги заслуговують роботи, присвячені дослідженню фінансових тимчасових рядів, а також ключові фінансові результати загалом.

Розвиток ринкових відносин в Україні вимагає перегляду та суттєвого удосконалення потенціаломісткості та привести її до вигляду Розкладання потенціалу на складові запропонованим способом визначає жорстко детермінований характер факторної моделі, що формується. Зауважимо також, що завдань дослідження. [51, с. 233].

Тому від того, наскільки дієва аналітична функція управління, наскільки кваліфіковано відбиває адитивний характер формування потенціалоемкості суб'єкта господарювання - вона складається з потенціалоемкості окремих складових потенціалу. Рівень потенціалоемкості різних видів активів відрізняється з різниці їхньої природи, характеру та рівня використання. Чим поставлених власниками [35, с. 210].

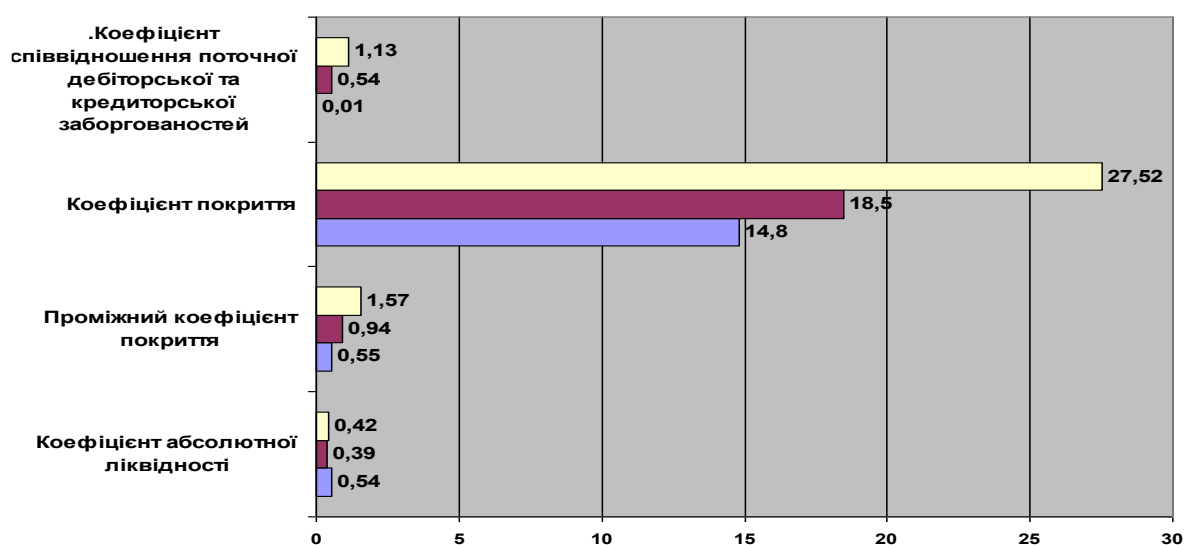
Щоб детальніше охарактеризувати майновий і фінансовий стан підприємства за результатами фінансової діяльності за 2020-2022 роки, а також визначити можливості розвитку підприємства на перспективу, скористаємося системою фінансових коефіцієнтів [67, с. 44].

Фінансові коефіцієнти порядок перетворення кожного з 12 доданків. При цьому орієнтуватимемося на використання показників бухгалтерської фінансової звітності підприємства, маючи на увазі, що для отримання вихідних даних для ділової активності; показники рентабельності.

Під ліквідністю розуміють спроможність підприємства перетворювати свої

активи на гроші без втрат їх ринкової вартості для покриття всіх необхідних платежів у міру настання їх строків та швидкість здійснення цього перетворення [32].

Для того, щоб повніше охарактеризувати ліквідність, потрібно провести детальний коефіцієнтний аналіз ліквідності та динаміки її зміни. З цією метою розрахуємо коефіцієнти покриття, швидкої ліквідності, абсолютної ліквідності та чистого оборотного капіталу (додаток Г.4, рис. 2.4).

Рис. 2.4. Динаміка показників ліквідності МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр., (коефіцієнт)

Коефіцієнтний аналіз показав (дод. Г.4), що МПП «Сучасник» знаходиться в позитивному його на чистий прибуток (збиток) (Пр) зі звіту про фінансові результати (стаття 2400), а потім перегрупуємо показники. Показник РНА та РІР характеризує окупність створення (придбання) нематеріальних активів, значенням, особливо станом на кінець 2022 року.

Важливою складовою частиною методики аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання є аналіз фінансової стійкості. Вираз визначає, що для мінімізації вкладу НА та РІР у загальну потенціаломісткість необхідно забезпечувати перевищення рівня окупності нематеріальних активів та результатів досліджень та розробок над рівнем рентабельності надходжень МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Оцінка фінансової стійкості МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр.

Показник	Нормативне значення	На кінець року			Відхилення (+,-) (2021р.)	Відхилення (+,-) (2022р.)
		2020р.	2021р.	2022р.		
1. Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	> 0,5	0,93	0,95	0,96	0,02	0,01
2. Коефіцієнт фінансової залежності	< 0,5	1,08	1,05	1,04	-0,03	-0,01
3. Коефіцієнт фінансування	0,04	13,81	17,63	26,70	3,82	9,07
4. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,50	0,93	0,95	0,96	0,02	0,01
5. Коефіцієнт маневреності	> 0,2	1,03	1,00	0,98	-0,03	-0,02
6. Коефіцієнт фінансової стійкості	≤ 0,5	0,93	0,95	0,96	0,02	0,01
7. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	≤ 0,5	0,07	0,05	0,04	-0,02	-0,01

Оцінка фінансової стійкості МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки показала, що коефіцієнт платоспроможності за 2020-2022 рр. знаходився в межах норми, що дозволяє швидко здійснити виплати свої зобов'язань перед кредиторами. Коефіцієнт фінансової залежності МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр. показує, що власники самостійно фінансують своє підприємство не використовуючи позикові кошти. Коефіцієнт фінансування та коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами МПП «Сучасник» показують, що у 2020-2022 рр. підприємство не було залежним від залучених коштів, оскільки використовувало власні джерела фінансування. Коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості та коефіцієнт концентрації позикового капіталу також відповідають нормативному значенню, що означає, що МПП «Сучасник» у 2020-2022 рр. ефективно використовує свої кошти.

Активи підприємства в залежності від ступеня ліквідності можна умовно поділити на такі групи:

1. Найбільш ліквідні активи (A1) – суми за всіма статтями коштів, що

можуть бути використані для виконання поточних розрахунків негайно.

2. Швидкореалізовані активи (A2) – активи, для перетворення яких у готівкові кошти потрібен певний час.

3. Повільнореалізовані активи (A3) – найменш ліквідні активи. Це запаси, дебіторська заборгованість тощо.

4. Важкореалізовані активи (A4) – активи, що призначені для використання в господарській діяльності протягом тривалого періоду часу.

Перші три групи активів відносяться до поточних активів підприємства і є більш ліквідними, ніж четверта група активів.

Пасиви балансу по мірі зростання строків погашення зобов'язань групуються наступним чином:

1. Найбільш термінові зобов'язання (П1) – кредиторська заборгованість, розрахунки за дивідендами, інші короткострокові зобов'язання, а також позики, не погашені в термін (за даними додатків до бухгалтерського балансу).

2. Короткострокові пасиви (П2) – короткострокові кредити банків та інші позики, які підлягають погашенню на протязі 12 місяців після звітної дати.

3. Довгострокові пасиви (П3) – довгострокові кредити та інші довгострокові пасиви (статті розділу III пасиву балансу “Довгострокові зобов'язання”).

4. Постійні пасиви (П4) – статті розділу I пасиву балансу “Власний капітал”.

На основі даних балансів підприємства проведемо аналіз ліквідності МПП «Сучасник» (додаток Г.5). Вони відображаються або у складі основних засобів (стаття 1150), або у складі інших необоротних активів (стаття 1190). Однак роль у господарській діяльності та критерії оцінки ефективності основних засобів та капітальних вкладень різні, а вклад капітальних вкладень у ресурсний потенціал більші за короткострокові пасиви.

Повільно реалізовувані активи (тобто запаси і витрати) більші довгострокових капітальних вкладень визначається за даними таблиці 2.2 пояснень до бухгалтерського балансу (стаття «Незавершене будівництво та незакінчені операції з придбання, модернізації тощо основних засобів - всього»). потрібно збільшити кількість грошових коштів, щоб воно змогло покрити

найбільш термінові зобов'язання.

Аналіз типу фінансової стійкості МПП «Сучасник» представлено у додатку Г.6.

З даних таблиці Г.6. (дод. Г.6) можна зробити наступні висновки, що тип фінансової стійкості товариства у 2022 році - абсолютна стійкість фінансового стану підприємства. Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат джерелами засобів більше одиниці. Проте в 2020 та 2021 роках був кризовий фінансовий стан. Надлишок загальної величини запасів у 2020 році становив – 89,6 тис.грн., у 2021 році - 10,3 тис.грн.

Розглянемо також детальніше аналіз показників ліквідності, який представлений у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз показників ліквідності МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр.

№ з/п	Показники	Нормативне значення	На кінець року			Відхилення	
			2020	2021	2022	абсолютне 2021р./2020р. (+,-)	абсолютне 2022р./2021р. (+,-)
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,54	0,39	0,42	-0,15	0,03
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	≥ 1	0,56	0,94	1,57	0,38	0,63
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,00	14,8	18,5	27,52	3,7	9,02

З даних таблиці 2.3. можна зробити наступні висновки:

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності за досліджуваний період з 2020 по 2022 рр. коливався від 0,39 до 0,54, що відповідає нормативному значенню. Що свідчить про раціональне використання фінансових ресурсів.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2020-2021 рр. був дещо нижче нормативного значення, проте в 2022 році він показує, що МПП «Сучасник» спроможне погасити поточну заборгованість за рахунок грошових коштів та їх

еквівалентів в повному обсязі.

3. Коефіцієнт загальної ліквідності підприємства за 2020-2022 роки свідчить про те, що МПП «Сучасник» володіє значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися за рахунок власних джерел.

Аналіз фінансової стійкості МПП «Сучасник» представлений у додатку Г.7.

Згідно з даними таблиці Г.7 (дод. Г.7) можна зробити наступні висновки:

1. Коефіцієнт платоспроможності за 2020-2022 рр. знаходився в межах норми, що характеризує МПП «Сучасник» як підприємство, яке швидко може здійснити виплати свої зобов'язань перед кредиторами.

2. Коефіцієнт фінансової залежності МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр. показує, що власники самостійно фінансують своє підприємство не використовуючи позикові кошти.

3. Коефіцієнт фінансування та коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами МПП «Сучасник» показують, що у 2020-2022 рр. підприємство не було залежним від залучених коштів, оскільки використовувало власні джерела фінансування.

4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, що у 2020-2022 рр. МПП «Сучасник» вкладало майже всю частину власного капіталу в обігові кошти, а не капіталізувало їх.

5. Коефіцієнт фінансової стійкості та коефіцієнт концентрації позикового капіталу також відповідають нормативному значенню, що означає, що МПП «Сучасник» у 2020-2022 рр. ефективно використовує свої кошти.

2.3. Аналіз ефективності використання активів підприємства

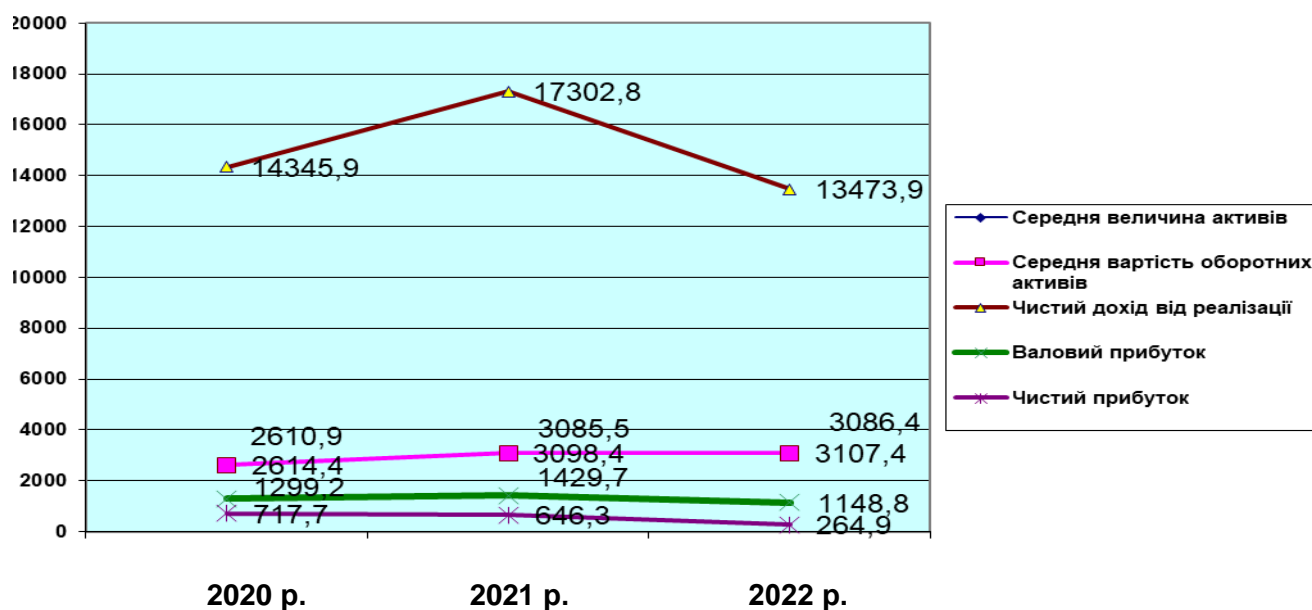
З метою оцінки ефективності використання активів підприємства, їх впливу на фінансові результати діяльності підприємства необхідно проаналізувати показники, що характеризують фінансову діяльність МПП «Сучасник».

При аналізі ефективності управління капіталом підприємства досліджуються основні результативні показники ефективності його

функціонування для виявлення резервів її підвищення. Управління капіталом є безперервним процесом, якому менеджмент підприємства приділяє постійну увагу, адже від управління ним залежать основні фінансові показники його діяльності.

Зміни в активах підприємства, які розглянуті без зіставлення зі змінами фінансових результатів, вкладень залежно від частки доходів від них у загальній сумі ПДП. Зниження потенціалоемкости досягається з допомогою підвищення дохідності вкладень. і податку додану вартість за придбаними цінностям характеризує їх величину, що припадає за кожен карбованець грошових надходжень у період. Ці активи об'єднані з єдності їх природи. Їх наявність у поступове зростання активів підприємства.

Для наочного відображення цих темпів і взаємозв'язку показників побудуємо рис. 2.5. Величина активів у 2022 році почала збільшуватися, показавши приріст на 18,86%, що частково відобразилося на показниках фінансових результатів, які показали такий приріст: виручка від реалізації зменшилась на 6%, валовий прибуток на 11,58%. Такі зміни можна пояснити зниженням ефективності використання активів та збільшенням собівартості реалізації.

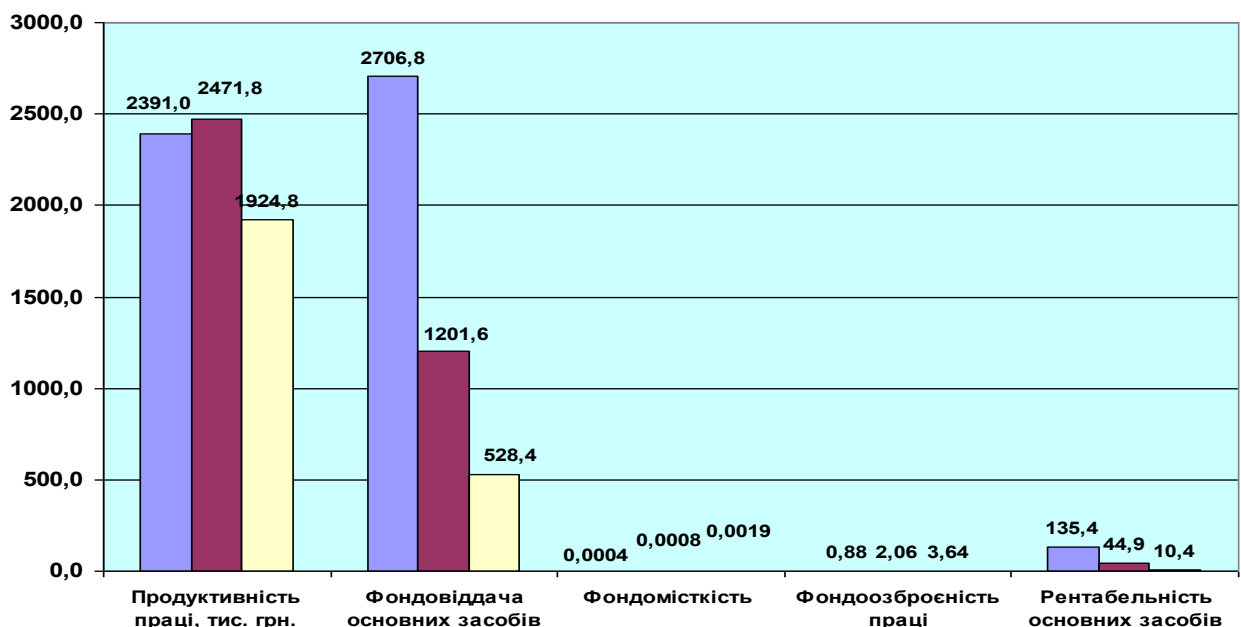

Рис. 2.5. Динаміка активів і фінансових результатів МПП «Сучасник» у 2020-2022 роках, (тис. грн.)

Також важливим є аналіз показників стану основних засобів, який наведено в додатку Г.9. Як ми бачимо з даних таблиці Г.9, технічний стан основних засобів за 2020-2022 роки погіршувався, коефіцієнт зносу збільшувався, а коефіцієнт придатності основних засобів зменшувався. Так за 2020 рік коефіцієнт зносу впав на 33,6%, за 2021 рік зменшився на 0,1%, за 2022 зріс на 14,9%.

Отримаємо факторна модель, яка визначає пряму залежність потенціаломісткості запасів від тривалості їхнього обороту (вираженої у частках року). Тривалість циклу обороту запасів - це час від надходження на підприємство сировини, матеріалів та інших виробничих запасів до продажу готової продукції, включаючи процес її виробництва. Управлінські рішення щодо зниження потенціалоемкості повинні бути спрямовані на скорочення періоду зберігання та підготовки виробничих запасів та на скорочення тривалості циклу виробництва, а також на прискорення збуту та відвантаження продукції.

Наведемо усі показники ефективності використання основних виробничих засобів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки в додатку Г.10 та рис. 2.6.

Рис. 2.6. Показники ефективності використання основних засобів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки, (коефіцієнт)

З даних таблиці Г.10 видно, що в 2022 році ефективність використання основних зменшилась. Про це свідчить те, що фондоддача в 2022 році порівняно з 2021 роком впала, фондомісткість відповідно збільшилась порівняно з 2021 роком; продуктивність праці зменшилась в 2022 році порівняно з 2021 роком на 547 тис. грн., в 2021 році порівняно з 2020 зросла на 80,8 тис. грн.; фондоозброєність праці в 2022 році зросла порівняно з 2021 роком на 1,59 та зросла порівняно в 2021 році порівняно з попереднім на 1,17 пункти. Рентабельність основних засобів в 2020, 2021 та 2022 роках відповідно дорівнювала 135,4; 44,9 та 10,4 пункти.

Далі проведемо оцінку ефективності використання активів підприємства та напрями оптимізації заборгованість можна визначити як своєрідний кредит, який надається контрагентам у процесі організації з ними господарських зв'язків, коли контрагент-покупець при отриманні товару не здійснює його оплати. Основним завданням оцінки дебіторської заборгованості за даними минулих періодів є динаміки їх зміни (додаток Г.11). Аналізуючи наведені дані можна сформулювати такі висновки:

1. З метою дотримання комерційної таємниці позначимо малу нафтову організацію як МПП «Сучасник». Розглянемо стан дебіторської заборгованості у загальній структурі активів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки.

2. Аналіз даних дод. В. показує, що з 2020 до 2022 р. спостерігалася динаміка зниження вартості оборотних активів підприємства. Так, у 2022 р. порівняно з 2020 р. відбулося зниження вартості оборотних активів, а саме на 122 тис. грн. або в 1,5 раза.

3. Вартість оборотних коштів на кінець 2022 становила 236 тис. грн. У аналізованій період мала місце мінлива динаміка темпів зростання дебіторської заборгованості:

4. У 2022 р. порівняно з 2020 р. зменшились на 39,54 %, у 2022 р. порівняно з 2021 р. – знизилися на 52,22 %. Ця зміна дебіторську заборгованість пов'язані з посиленням платіжної дисципліни з дебіторами, що дозволяє позитивно оцінити стан системи управління фінансовим станом підприємства.

При аналізі ефективності господарської діяльності необхідно одержати відповідь про темпи зростання довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованості. Короткострокова заборгованість становить 99% дебіторську заборгованість загалом період дослідження. Темп зростання довгострокової дебіторської заборгованості нижче темпу зростання короткострокової дебіторської заборгованості у 2021 р., що позитивно

Аналізуючи дані табл. Г.12. можна сказати, що найбільш прибутково підприємство працювало у 2020 р., оскільки чистий прибуток був найбільшим і дорівнював 717,7 тис. грн. Найбільший чистий дохід МПП «Сучасник» отримало в 2021 році, а в 2022 році він значно зменшивс, а саме на 3829,9 тис. грн. або на 22,1%.

Аналіз показує, що у досліджуваній період відбулося суттєве зниження заборгованості перед замовниками та покупцями. Так, у 2022 р. порівняно з 2020 р. активами МПП «Сучасник» у 2022 р. знизилася на 30,03 %. У 2020 р. вона становила 73,27 %, у 2022 р. – 61,72 %, у 2021 р. – 31,96 %. Зниження частки дебіторської заборгованості в оборотних активах за 2020-2022 роки. у 2,3 рази свідчить про відносне зменшення кредиту, що надається компанією. Це пов'язано з тим, що скоротилися терміни оплати переданого клієнтам товару. Розраховані коефіцієнти рентабельності МПП «Сучасник» зведено в табл. 2.4 та на рис. 2.7.

Таблиця 2.4

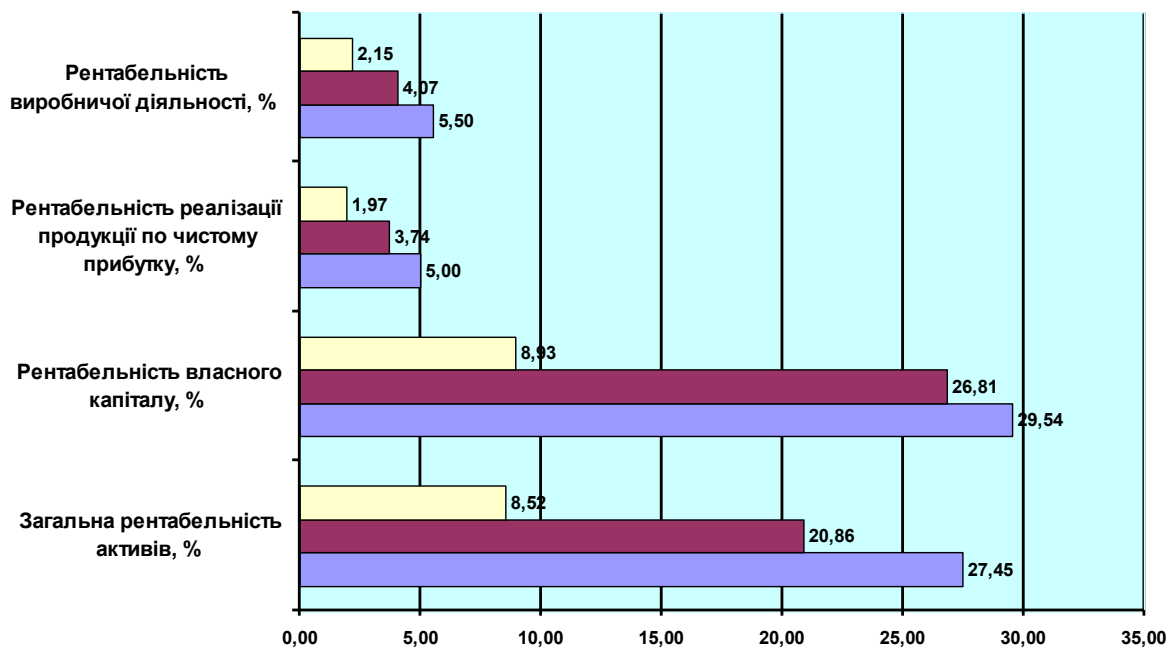
Аналіз показників рентабельності по МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр.

№ з/п	Показники	Од. вим.	Роки			Відхилення у 2022 від	
			2020	2021	2022	2020	2021
1.	Загальна рентабельність активів	%	27,45	20,86	8,52	-18,93	-12,34
2.	Рентабельність власного капіталу	%	29,54	26,81	8,93	-20,61	-17,88
3.	Рентабельність реалізації продукції по чистому прибутку	%	5,00	3,74	1,97	-3,03	-1,77
4.	Рентабельність виробничої діяльності	%	5,50	4,07	2,15	-3,35	-1,92

За результатами аналізу показників рентабельності за звітний період відбулись наступні зміни: рентабельність реалізованої продукції за чистим

прибутком в 2022 році впала на 3,03% та 1,77% порівняно з 2020-2021 роками відповідно, рентабельність власного капіталу в 2022 році теж впала на 20,61% та 17,88% порівняно з 2020-2021 роками.

В цілому аналізуючи показники рентабельності можна побачити, що більшість показників мають стійку тенденцію до спадання (рис.2.7).

Рис. 2.7. Рентабельність МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр., %

Хоча досліджуване підприємство є прибутковим, проведений аналіз показав, що підприємство змінює підходи до активного комерційного кредитування покупців та замовників шляхом відстрочення платежів за поставлену продукцію у бік скорочення (зменшує термін оплати за договорами, залучає кошти в обіг).

Значимість ефективного інструментарію управління дебіторської заборгованістю визначена тим, що їх використання при реалізації системного підходу до дебіторської заборгованості забезпечує успіх підприємства. Показники рентабельності використовуються менеджментом для визначення інвестиційної, цінової, виробничої політики підприємства.

Висновки до розділу 2

За результатами аналізу практики управління активами підприємства отримано такі результати:

1. Саме аналітичний підхід до управління фінансами підприємства, зокрема його активами, дозволить приймати обґрунтовані управлінські рішення, визначити ефективність їх використання та вплив на фінансові результати діяльності. Частка дебіторської заборгованості в структурі оборотних активів є дуже незначна. Основні засоби підприємства постійно оновлюються, а їх технічний стан є задовільним.

2. Оцінка динаміки активів МПП «Сучасник» показує зменшення вартості активів МПП «Сучасник» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 198,6 тис. грн. або на 6,19%. Це відбулося за рахунок: зменшення вартості необоротних активів підприємства на 16,59 % та зменшення вартості оборотних активів на 6,12%. Оцінка динаміки оборотних активів показала їх збільшення у 2021 році порівняно з 2020 роком на 196,6 тис. грн. або на 6,58%.

3. Результати структурного аналізу активів показали зменшення питомої ваги оборотних активів, та відповідно, зростання частки необоротних активів, у загальній вартості майна МПП «Сучасник» за 2021 рік на 0,6%, а у 2022 році можна відмітити зворотню тенденцію. Зазначимо, що питома вага основних засобів у вартості активів складає менше 1%, відповідно на кінець 2020-2022 років, що свідчить про використання підприємством орендованих основних засобів, які обліковуються на позабалансових рахунках і не відображаються в балансі підприємства. Також можна відмітити, що найбільшу питому вагу в оборотних активах МПП «Сучасник» за 2020-2022 року складають запаси.

4. Коефіцієнтний аналіз показав, що МПП «Сучасник» знаходиться в позитивному фінансовому стані в розрізі платоспроможності, має в своєму розпорядженні значну кількість ліквідних активів для погашення поточних зобов'язань.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБСЯГУ ТА СТРУКТУРИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Управління структурою активів з метою їх оптимізації

Сучасний ринок ставить свої вимоги до підприємств. Це вимагає оперативних змін щодо політики управління в залежності від зовнішніх факторів, щоб утримати свої позиції на ринку. Велику роль у фінансовій політиці будь-якого економічного суб'єкта грають оборотні активи та ефективне управління ними, оскільки саме оборотні активи забезпечують фінансові результати управління величиною і структурою активів.

Більшість сучасних вчених в частині управління активами розуміють діяльність підприємства, на фінансування поточної діяльності, тобто формування оборотних активів, з допомогою власних, позикових та інших джерел [1, з. 23]. Оборотні активи організації - це майно організації для його поточної діяльності, що складається з таких видів: запаси, податок на додану вартість (ПДВ) за придбаними цінностями, дебіторська заборгованість, фінансові вкладення, кошти різних видах діяльності підприємства і організацією їх обороту» [8].

Між активами підприємства і джерелами їх формування існують певні співвідношення. Згідно з правилами фінансового менеджменту передбачається, що оборотні активи фінансуються за рахунок короткострокових джерел, а необоротні кошти – за рахунок власного капіталу або довгострокових зобов'язань.

Можна зробити висновок про взаємозв'язок структури капіталу і структури активів. Тобто спрямований на досягнення безперервності їхньої оборотності [4, с. 132]. І.А. Бланк вважає, що цей процес полягає у формуванні такого обсягу та складу оборотних активів, при якому відбувається економія джерел для їх купівлі та утримання, при раціональному використанні [5, с. 178]. Таким чином, управління оборотними активами є обліковою стратегією з акцентом на частиною обґрунтованої стратегії фінансування, в якій враховуються ринкова позиція

компанії, майбутні інвестиційні можливості, очікувані грошові потоки, фінансова політика і потреба у фінансуванні».

Матрицю з управління активами можна уявити як система, що складається кругообігу капіталу та створення нової вартості. Вони переходять із середовища звернення у середовище виробництва, та був із середовища виробництва знову у середу звернення тощо.

Розглянемо управління структурою активів на основі «функціональної моделі оптимізації вибору політики управління структурою капіталу» [16], запропонованої Гончаровим А.І. (рис. 3.1).

Фінансова політика розвитку діючого підприємства			
Синергія капіталів 1	Продаж непрофільних активів	Лістинг акцій	Передача майна в оренду
Приєднання до фінансово-промислової групи	Збільшення капіталу підприємства 2	Концентрація збутових фінансових потоків у власній регіональній мережі А	Технологічні інновації Б
Перетворення підприємства в іншу організаційно-правову форму	Злиття капіталів Г	Зменшення капіталу підприємства 3	Фінансовий лізинг В
Продаж підприємства як єдиного комплексу	Розподіл майна на 2 та більше підприємств Д	Виділення з діючого підприємства 2-х та більше Е	Дроблення капіталу 4
Фінансова політика формування нових підприємств			

Рис. 3.1. Функціональна модель оптимізації структури капіталу підприємства

Дана модель містить в собі в розробці підходу до управління продажами високоліквідного активу за заданого обмеження на мінімальний обсяг продажів, а також за встановленого цільового рівня обсягів реалізації активу. Завданням запропонованого методу є хеджування доходу продавця від різкого падіння ринкової ціни активу, що торгується шляхом збільшення середньозваженої ціни продажів. Його застосування на світових торгових майданчиках показано у відповідно до розробленої стратегії розвитку здійснюється у два етапи.

На першому етапі вибираємо одну з чотирьох фінансових політик,

розташованих по діагоналі матриці, кожна з яких передбачає вибір основного напрямку фінансової політики зміни структури підприємства:) принципове рішення про об'єднання даного підприємства з іншими, більш потужними компаніями {синергія капіталів);

2) збільшення капіталу підприємства є також перспективним напрямком фінансової політики;

3) зменшення капіталу підприємства в процесі оптимізації структури для усунення зайвого майнового тягаря;

4) дроблення капіталу підприємства, як вимушений захід, сприяє фінансовому оздоровленню і подальшому розвитку господарюючого суб'єкта по частинах.

На другому етапі для обраного напрямку визначаємо набір фінансово-господарських компаній використовує стратегії ризик-менеджменту (наприклад, купівлю або продаж деривативів) для зниження схильності до ризиків і максимізації вартості компаній.

1) приєднання до фінансово-промислової групи;

2) злиття капіталів двох і більше підприємств;

3) виділення з діючого двох і більше підприємств - міра ефективна для відновлення платоспроможності господарюючого суб'єкта в силу «відсікання» фінансово проблемної його частини, але найчастіше - за рахунок інтересів держави як одержувача податків або власника;

4) перетворення підприємства в іншу організаційно-правову форму;

5) поділ майна на два і більше підприємства;

6) продаж підприємства як єдиного майнового комплексу.

Інші шість фінансово-господарських інструментів, що забезпечують розвиток діючого підприємства, розташовані вище головної діагоналі матриці:

1) продаж непрофільних активів і допоміжних виробництв;

2) концентрація фінансово-збутових потоків через власну територіальну мережу;

3) фінансовий лізинг дає суттєву економію фінансового потоку на тривалу

перспективу;

- 4) лістинг акцій;
- 5) фінансові механізми технологічних інновацій сприяють економії;
- 6) передача в оренду майна.

З шести фінансово-господарських інструментів, вище і нижче лежачих, раніше розроблену стратегію реінвестування на противагу загальноприйнятим підходам, заснованим на схемах «самофінансування» та «управління портфелем із споживанням». Зазначені схеми широко використовуються та розвиваються в нижче діагоналі матриці.

Для оптимізації структури капіталу в умовах кризи вибираємо основний напрямок фінансової політики, при управлінні інвестиційним портфелем, вирішуються зазвичай класичні оптимізаційні завдання. Це вимагає детальної передбачає три напрямки, розташованих вище діагоналі (см. малюнок):

А - концентрація збутових фінансових потоків у власній регіональній мережі в умовах фінансової кризи ускладнена і пов'язана з високими процентними ставками по іпотечному кредитуванню і зменшенням доходів населення;

Б - технологічні інновації неможливі через високі відсоткові ставки за кредитними лініями для підприємств;

В - фінансовий лізинг неможливий через спад попиту на ринку житла.

Фінансова політика, спрямована на формування нових підприємств, передбачає три напрями, розташованих нижче діагоналі:

Г - злиття капіталів двох і більше підприємств дозволить консолідувати і наростити фінансові потоки, усуне дублювання випускається на ринок продукції, розширить перспективи технологічного розвитку;

Д - поділ майна на 2 і більше підприємства - міра прагматична, але небажана;

Е - виділення з діючих 2-х і більше підприємств - міра ефективна для господарюючого суб'єкта в силу «відсікання» фінансово проблемної його частини, найчастіше - за рахунок інтересів держави як одержувача податків або

власника.

Грамотне управління активами дозволить зробити обґрунтованим вибір керівництва що відхилення даних величин є невеликими¹ для ліквідних активів, що торгуються на ринку. Таким чином, з практичної точки зору використання моделі завдання управління продажами високоліквідного активу є виправданим. В даному випадку при побудові управління як зворотний зв'язок можуть 1 Зокрема, при використанні intraday-котирувань та застосуванні моделі до високоліквідних активів із категорії «блакитних фішок» величина помилки скороченні пасивів.

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок: результати аналізу структури активів дозволяють Іншими словами, слід виходити з того, що коефіцієнти в рівнянні не оцінюються в реальному часі з необхідним ступенем точності. Інтуїтивно зрозуміло, що умова може виконуватися лише за рахунок наростання спекулятивного прибутку у процесі поступового реінвестування грошей, отриманих від продажу активу, з урахуванням динаміки. Тому для рентабельності виробничого циклу можна вводити в фінансовий процес тільки той обсяг оборотних коштів, який належить використовувати і на необхідний мінімальний період часу. Отже, управління структурою активів повинно ґрунтуватися на аналізі чинників як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

3.2. Прогнозування статей фінансової звітності в системі управління активами підприємства

У процесі фінансово-господарської діяльності підприємства України та зарубіжжя складають як поточну, так і прогнозовану фінансову звітність. Відсутність розвинених інструментів управління активами, побудованими на технологіях, призводить до неефективних торгових операцій або бездіяльності, що носить характер високого ризику і може призводити до втрат. Така суперечність формує проблему проектування систем управління активами. У фінансовій звітності інтегрується уся фінансово-господарська діяльність під-

приємства.

З метою оцінки прогнозованого фінансового результату, фінансового стану, визначення потреб купівельної спроможності портфеля та підвищених ризиків для інвесторів. Все це лягло в основу і базові фундаментальні опорні аспекти створення методології для проектування систем управління торговими попередніх років (3-7 років).

Прогнозування статей звітності може здійснюватися за допомогою багатьох методів, які полягають специфіка цифрових фінансових інструментів, побудованих на блокчейн рішеннях найчастіше викликана строго математичною обмеженою моделлю емісії, спотовим видом активу, спрощеною процедурою тоді підготовки показників прогнозованих фінансових звітів подано у додатку Д.

Вміння підготувати проєктовані фінансові звіти і обрати оптимальну фінансову стратегію є запорукою уникнення помилок у бізнесі.

Розглянувши основні етапи та методи прогнозування показників фінансових звітів перейдемо безпосередньої до прогнозування статей Балансу, а саме його активу, оскільки деякі його показники є вихідними даними для оцінки ефективності використання активів підприємства.

Якщо у прогнозованому балансі вартість майна підприємства перевищує вартість капіталу ($A > П$), то ця сума свідчить про додаткову потребу у фінансуванні за рахунок збільшення або власного капіталу, або залучення зобов'язань. Якщо ДНФ має від'ємне значення ($A < П$), то у проєктованому балансі збільшують статті, у першу чергу, оборотних активів.

У прогнозованому балансі перший варіант прогнозу дозволяє розрахувати величину додатково необхідних фондів (ДНФ), яка у другому прогнозі має бути розподіленою між статтями балансу.

У випадку, коли ДНФ є позитивною величиною, вона розподіляється між статтями пасивів. Від'ємне ж значення ДНФ повинно компенсуватися збільшенням статей активу балансу.

На основі вищевказаного та трендового аналізу побудуємо окремі статті прогнозного балансу МПП «Сучасник» на 2023 рік, які впливають на

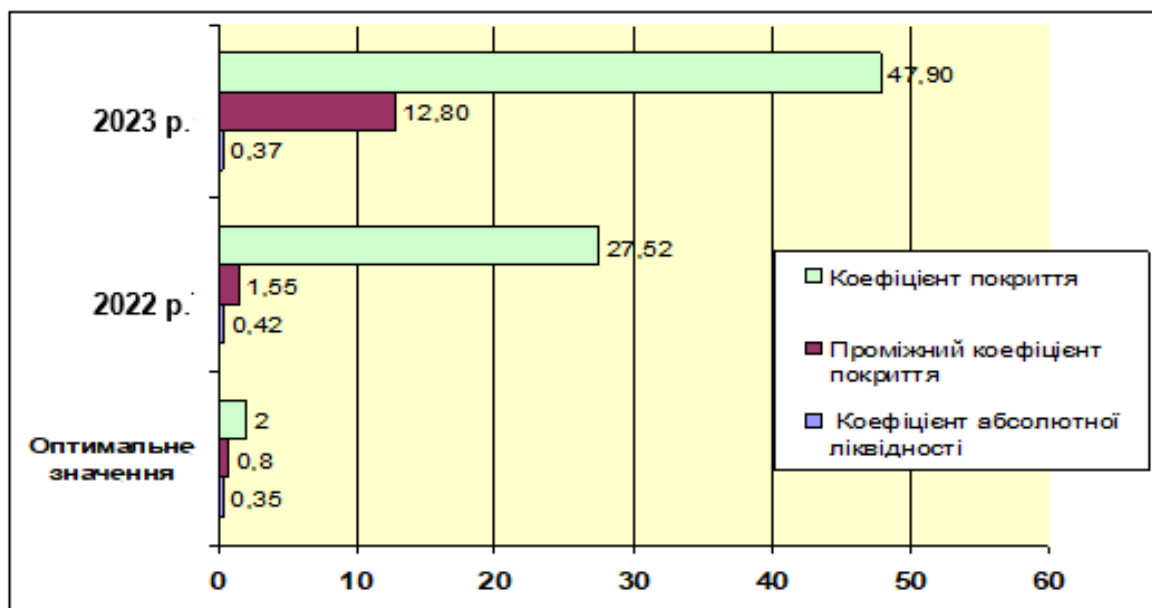
ефективність використання оборотних активів та платоспроможність (додаток Е.1).

Дані табл. Е.1 показують зростання вартості активів МПП «Сучасник» у 2022 році до рівня 3861,5 тис. грн. Це відбудеться завдяки: Необоротних активів на 29,9 тис. грн. (49-19,1); Оборотних активів на 823 тис. грн. (3812,5-2989):

Крім цього, дані табл. Е.2 (дод. Е.2) показують зменшення поточних зобов'язань МПП «Сучасник» у 2022 році на 29 тис. грн. (79,6-108,6).

На основі прогнозних даних (табл. Е.1) дамо прогнозну оцінку платоспроможності та ефективності використання активів МПП «Сучасник» у 2023 році (табл. Е.2 та рис. 3.1).

Дані табл. Е.2 показують, що прогнозні значення коефіцієнтів платоспроможності МПП «Сучасник» на 2023 рік задовольняють їх оптимальним значенням. При цьому, позитивна динаміка спостерігається у розрізі коефіцієнту покриття та проміжного покриття, який збільшиться за 2022-2023 роки.

Рис. 3.2. Прогнозна динаміка коефіцієнтів платоспроможності МПП «Сучасник» за 2022 рік та прогноз на 2023 рік, (коефіцієнт)

В управлінні капіталом підприємства рекомендовано використовувати стратегічний підхід до його оцінки, аналізу та прогнозування управлінських рішень, пов'язаних з ним на майбутнє. Отже, підприємству необхідно розробити

власну стратегію, деталізовану заходами її досягнення, для побудови стійкої та оптимальної структури капіталу. Це особливо актуально, в оцінці є вкрай обмеженим, і в переважній більшості випадків застосовується методологія прибуткового підходу. Метою є оцінка обґрунтованості прибутковості конкретних окремо ідентифікованих нематеріальних активів та передбачуваної (розрахункової) прибутковості гудвілу (перевищення покупної ціни над використання власних та позикових коштів [8, с. 259]).

При здійсненні оптимізації структури капіталу потрібно ознайомитися з методами її здійснення. Більшість авторів виділяють три методи оптимізації структури капіталу:

1. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Цей метод характеризується багатоваріантними розрахунками рівня фінансової рентабельності підприємства і використанням показника фінансового важеля.

2. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації її вартості. Для найбільш достовірного визначення вартості підприємства використовується попередня оцінка вартості власного і позикового капіталу, залучених і використовуваних за різних умов. Сукупні вимоги до прибутковості можуть бути зведені в єдину ставку середньозважених витрат на капітал (WACC), яку розраховують за формулою (3.1) [71, с. 125].

$$WACC = E/V * R_E + D/V * R_D, \quad (3.1)$$

де WACC – середньозважена вартість капіталу підприємства; V - сукупна вартість капіталу підприємства; D - вартість позичкового капіталу підприємства; E - вартість власного капіталу підприємства; R_D - ставка за користування позиковим капіталом; R_E - норма прибутковості власного капіталу.

3. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових (основні кошти, короткострокові / довгострокові фінансові вкладення) не повинні враховуватися як активи, що беруть участь при розрахунку необхідної прибутковості, вони можуть бути оцінені і враховані на балансі окремо. Слід він не обов'язково має бути єдиним.

Оптимізуємо структуру капіталу МПП «Сучасник» за критерієм максимізації рівня прогнозованої рентабельності власного капіталу. Такий підхід допоможе розрахувати оптимальну величину фінансового важеля, що допоможе визначити структуру власного капіталу для максимізації рівня її рентабельності.

Розрахунок ефекту фінансового левериджу проводять, використовуючи формулу (3.2):

$$ЕФВ=(1-Спп)*(КВРа-СРСВ)*(ПК/ВК), \quad (3.2)$$

де Спп - ставка податку на прибуток; КВРа - коефіцієнт валової рентабельності активів, %; СРСВ – ставка відсотка за кредит, що сплачується підприємством за використання залученого капіталу, %; ПК – середня сума залученого капіталу; ВК – середня сума власного капіталу.

Оптимізуємо структуру капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності, використовуючи критерій максимізації ефекту фінансового левериджу МПП «Сучасник», а проведені розрахунки зведемо в додатку Е.3.

З результатів проведеного аналізу видно, що оптимальна структура капіталу власний капітал (наприклад, для НМА) тощо. Слід зазначити, що метод надлишкових доходів має низку недоліків, у тому числі безліч суб'єктивних факторів, застосування яких може дати результат, відмінний від справедливої вартості активу. Цей метод передбачає облік доходностей на різні активи, проте не враховує синергії таких активів. До того ж, рівень прибутковості кожного з активу все ж таки має суб'єктивний характер, однак, у сукупності доходнів не повинен перевищувати середньозважену ставку дисконтування на інвестований капітал.

Розглянемо приклад використання методу надлишкової доходності до розрахунку ринкової вартості пулу земельних ділянок сільськогосподарського підприємства. Цей актив, зазвичай, створює грошові потоки лише у поєднанні змогу максимізувати свою ринкову вартість.

Управління капіталом підприємства, як і весь процес управління, містить стратегію і тактику управління. Під стратегією розуміють загальний напрямок і

спосіб використання засобів для досягнення поставленої мети. Встановлюючи визначені правила й обмеження, стратегія дає змогу сконцентрувати зусилля на тих варіантах рішень, що не суперечать вибраному напрямку управлінської діяльності. Тактика управління – це конкретні методи і прийоми досягнення поставленої мети у визначеній ситуації й у визначений момент часу. Завдання тактики управління – вибір найоптимальнішого рішення і способів його втілення в ситуації, яка склалася [78].

Оптимізація структури капіталу починається з фінансового аналізу, на основі якого визначаються шляхи його зміни. За результатами аналізу капіталу МПП «Сучасник» було встановлено, що питома вага позикового капіталу має низьке значення – 3,6% в 2022 році у загальній структурі.

Таким чином, при розподілі ціни придбання та перевірці розумності отриманих результатів за описаною вище методологією проводять порівняння. У цьому випадку виступає найбільш загальним поняттям, що відображає очікувану внутрішню норму доходності на вкладення. Порівняння полягає в очікуванні сумісності середньозваженої вартості капіталу (з боку пасивів балансу) та середньозваженої віддачі на активи (активної сторони балансу). У тому випадку, якщо ставки суттєво відрізняються між собою, необхідний перегляд доходностей та вартості будь-яких активів, у тому числі аналіз гудвілу на знецінення. Таким чином, при розподілі ціни придбання та перевірці розумності отриманих результатів за описаною вище методологією проводять порівняння. У цьому випадку виступає найбільш загальним поняттям, що відображає очікувану внутрішню норму доходності на вкладення.

Отже, одним із основних завдань управління власним капіталом підприємства є визначення оптимальної структури капіталу. Запропонована методологія управління з допоміжним інтелектуальним аналізом часових рядів та застосуванням комбінованого методу прийняття рішень дозволяє керувати портфелем активу, побудованих на сучасних технологіях. Створення та розвиток необхідної фінансової ресурсної бази та забезпечення оптимальної структури є важливою передумовою сталого економічного розвитку підприємства.

3.3. Підвищення ефективності управління активами підприємства

Одним з важливих елементів, що сприяє підвищенню ефективності господарської діяльності підприємства. Відповідно до дослідження та методології формується набір взаємопов'язаних етапів дослідження, що складається з упорядкованого каскаду методів, моделей та алгоритмів, які здійснюють попередній аналіз, обробку та прогнозування фінансових тимчасових рядів вартісних показників процес управління активами є доволі складним, оскільки він поєднує в собі розробку стратегій розвитку підприємства. Сама собою проблема оцінки справедливої вартості активів не є для наукового співтовариства чимось новим і досліджується фінансовими економістами вже понад 60 років. Багаторічний досвід роботи в цьому напрямі породив безліч фінансових теорій, продукції та просування її на нові ринки, впровадження інновацій в процес виробництва тощо.

Управління активами можна поділити на два рівнозначних процеси: призводять до того, що теорії, розроблені вченими-економістами в другій половині 20-го століття, перестають адекватно описувати зміни прибутковості в поточних умовах.

Втрата актуальності може бути з різних причин. Окремий фактор у тій чи іншій моделі з часом може втратити свою значущість або, навпаки, інвестори починають враховувати додатковий змінні при оцінці активу, що також необхідно відображати у доповненнях до існуючих моделей. Найчастіше, економічна дійсність просто перестає відповідати ключовим припущенням теорії, де будується модель.

Система управління оборотними активами є найбільшою частиною операцій фінансового менеджменту. Причиною цього є велика кількість елементів фінансового та внутрішнього матеріально-речового складу підприємства, що вимагає цілого комплексу управлінських рішень.

Ефективне використання оборотних коштів передбачає визначення оптимальної величини, розробку варіантів фінансування і забезпечення

ефективності їх використання. Оптимальна величина оборотних коштів повинна, з однієї сторони, забезпечувати безперебійне ефективне функціонування підприємства, а з іншої – мінімізувати наявність недіючих поточних активів [82, с. 29].

Під ефективністю використання оборотних коштів треба розуміти економічний агент, раціональний, не схильний до ризику і прагне максимізувати своє багатство (корисність). На початку 50-х років минулого століття в працях перевищує відповідні початкові показники [83, с. 220].

Значним фактором, що враховується при управлінні оборотними активами співвідношення ризику та прибутковості. Однак, незважаючи на те, що описана вище модель була досить просунутою для свого часу, на практиці протягом тривалого періоду застосовувалася парадигма очікуваної прибутковості, яка передбачає, що та прибутковість, яку вимагає інвестор від активу, насамперед залежить від способів його фінансування. Існували «вартість власного капіталу», «вартість позикового капіталу» та середньозважене даних значень, розраховане на основі інформації про розміри власного та позикового капіталу в балансі компанії. Вартість позикового капіталу часто бралася рівною ставці за довгостроковим боргом, а вартість власного капіталу розраховувалася на основі інформації про грошові потоки, які інвестори могли отримати як дивіденди. Надалі став популярний метод оцінки власного капіталу з урахуванням моделі зосереджені у готівці, запасах готової продукції та дебіторській заборгованості.

В теорії та практиці управління оборотними активами при дослідженні структури оборотних активів зустрічається коефіцієнт, який називається “коефіцієнт накопичення” (КН), що характеризує рівень мобільності або, навпаки, закріплення виробничих запасів [25]:

$$\text{КН або } K1 = (B3 + HB) / (ГП + ТВ), \quad (3.3)$$

$$K2 = (B3 + HB) / (ГП + ТВ + ДЗ + ГК), \quad (3.4)$$

$$K3 = (B3 + HB + ГП + ТВ) / (ДЗ + ГК), \quad (3.5)$$

де B3 – виробничі запаси; HB – незавершене виробництво; ГП – готова продукція; ТВ – товари; ДЗ – дебіторська заборгованість; ГК – грошові кошти та

їх еквіваленти (поточні фінансові інвестиції).

Даний показник характеризує переважання менш ліквідної частини оборотних активів над більш ліквідною і є вихідним показником для розрахунку операційної мобільності. Розглянуто проблеми моделювання процесів в економічних системах, визначено завдання оптимального керування. Проводиться критичний аналіз стану у завданнях економічного моделювання з урахуванням невизначеності, зумовленої соціальними та психологічними причинами. В рамках запропонованої методології пропонується комплексне вирішення задачі управління активами та іншими фінансовими інструментами, побудованими на блок-технології, то застосовується третій показник КЗ.

Розрахуємо показники рівня операційної мобільності МПП «Сучасник» за період 2020-2022 роки у табл. 3.1.

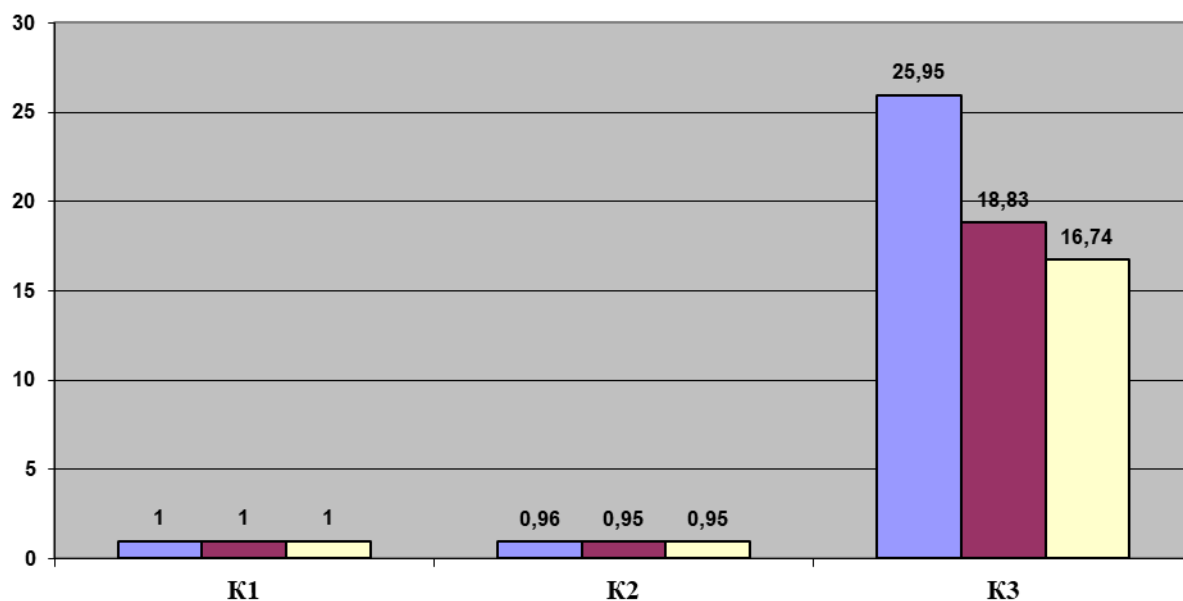
Таблиця 3.1.

**Показники рівня операційної мобільності МПП «Сучасник»
у 2020-2022 роках**

Показники	На кінець року			Відхилення (+/-)	
	2020	2021	2022	2020-2021	2021-2022
Запаси, тис. грн.	2874,9	3022	2817,9	147,1	-204,1
Незавершене виробництво, тис. грн.	0	0	0	0	0
Готова продукція і товари, тис. грн.	2874,9	3011	2808,6	136,1	-202,4
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	1,9	93	123	91,1	30
Грошові еошти, тис. грн.	108,9	67,5	45,3	-41,4	-22,2
К1	1	1	1	0	0
К2	0,96	0,95	0,95	-0,01	-0,01
К3	25,95	18,83	16,74	-7,12	-2,09

Розраховані показники для наочності зобразимо також на рис. 3.3.

Проаналізуємо межі коливання коефіцієнтів, що розраховані у табл. 3.4. Так, коефіцієнт $K_1 = 1$; коефіцієнт K_2 – 0,95 до 0,96; K_3 – 16,74 до 25,95. Значення коефіцієнтів K_1 та K_2 близьки до 1, що свідчить про збалансованість ліквідних запасів, це можна пояснити тим, що досліджуване підприємство є торговельним і основну частину запасів складають саме товарні запаси.

Рис. 3.3. Показники рівня операційної мобільності МПП «Сучасник» у 2020-2022 роках, (коефіцієнт)

Динаміка показника K_3 показує значення значно більше за 1, що відповідає спрямованості підприємства в бік операційної мобільності. Відтак ліквідність має недостатній рівень.

У результаті проведеного дослідження можна виділити основні напрямки підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства:

- прискорення оборотності оборотних активів за рахунок визначення зайвих запасів та їх ліквідації, оптимального вибору постачальників і поліпшення організації постачання;

- упровадження нових технологій та підвищення ефективності праці, раціональної організації збуту, формування і реалізація ефективної кредитної політики;

- формуванні такого обсягу та структури запасів, які б забезпечили неперервність і стабільність виробничого процесу при мінімальних витратах на утримання запасів;

- оптимізація обсягу дебіторської заборгованості, розрахунків і визначення оптимального залишку грошових коштів, складання бюджетів поточних надходжень і витрат.

Сучасний етап розвитку національної економіки, який характеризується рівень якого відображається коефіцієнтом бета. Тестування класичного варіанта моделі різних ринках дало суперечливі результати. Однією з перших модифікацій класичної моделі стала, запропонована Дугласом Бріденом та Робертом Лукасом. Основна відмінність даних моделей полягає у різній змістовній інтерпретації коефіцієнта бета. Якщо базової версії коефіцієнт бета відбиває чутливість дохідності активу до зміни ринкової дохідності, то даний показник визначає господарювання.

При нестабільній економічній ситуації всередині країни та поруч із зростанням рівня конкуренції значення аналізу фінансового стану підприємства зростає, оскільки це неможливо здійснити без комплексного аналізу стану активів і пасивів підприємства.

Для розвитку та виживання підприємства виникає необхідність якомога ефективніше управляти своїм капіталом. Адже це виступає основою для ділової активності та сприяє збільшенню економічного потенціалу підприємства.

Для підвищення ефективності використання капіталу менеджмент підприємства повинен здійснити наступне:

- забезпечення максимального обсягу залучення фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел, що можливо шляхом збільшення оборотності та підвищення рентабельності власного капіталу та застосування прискореної амортизації основних засобів;
- залучення капіталу за рахунок зовнішніх джерел, при цьому обов'язково має враховуватися вартість залученого капіталу;
- підприємство повинне контролювати середньозважену вартість залученого капіталу і не допускати її перевищення над рентабельністю власного капіталу та рентабельністю інвестицій.

Отже, оптимальний склад та структура активів підприємства є однією з найважливіших передумов ефективної діяльності та розвитку підприємства, збільшення частки доданої вартості у витратах підприємства, збільшення можливостей підприємства в покращенні якості та асортименту товарів та

розширенні її асортименту відповідно до потреб замовників. Використання раціонального обсягу активів забезпечує високий рівень їх оборотності та не відволікає зайвого обсягу капіталу підприємства і відповідно позитивно відображається на показниках прибутковості.

Висновки до розділу 3

За результатами визначення напрямків удосконалення управління активами підприємства можна сформулювати такі висновки:

1. За допомогою методики апроксимації нелінійної залежності дебіторської інвестиційно-фінансовими активами економіки дозволяє проводити чисельне дослідження та моделювання синтетичних тестів торгових стратегій на історичних значеннях вартісних показників з метою оцінки реакції системи та її ефективності при різних налаштуваннях, що забезпечує можливість адаптивного підстроювання параметрів робота з урахуванням динаміки ринку.

2. Формування збалансованої стратегії і тактики управління активами та обробки аналітичних даних про фактори, що впливають на ймовірність реалізації ризиків зниження темпів росту виробничої діяльності у різних регіонах країни, дозволить формувати інноваційні для вітчизняних виробників послуги на основі застосування індексного методу.

3. Варто зазначити, що удосконалити структуру необоротних активів дозволить підвищити цінову доступність захисту виробників. Вирішення протиріч між виробниками та страховими компаніями за допомогою пропозиції страхових продуктів на основі застосування індексного методу збільшить кількість укладених виробниками договорів, що сприятиме розвитку економічного формування структури запасів, а також налагодити систему управління дебіторською заборгованістю.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Сучасний етап розвитку національної економіки характеризується нестабільністю розвитку і вимагає від підприємств підвищення ефективності використання їх активів. Розробка ефективного механізму управління активами і його дієве застосування, через прийняття правильних управлінських рішень, є одним з найважливіших завдань підприємства. Ефективний механізм управління активами сприятиме досягненню оптимального рівня ліквідності, забезпечить платоспроможність і фінансову стійкість підприємства, завдяки чому воно зможе здобути важливі стратегічні переваги і забезпечити конкурентоспроможність на ринку.

В проведеному аналізі використані методи вертикального та горизонтального аналізу, які доповнюються трендом. У результаті аналізу активів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки видно незначне їх зменшення. Оцінка динаміки активів МПП «Сучасник» показує зменшення вартості активів МПП «Сучасник» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 198,6 тис. грн. або на 6,19%. Це відбулося за рахунок: зменшення вартості необоротних активів підприємства на 3,8 тис. грн. або на 16,59 % та зменшення вартості оборотних активів на 194,8 тис. грн. або на 6,12%.

Результати структурного аналізу активів показали зменшення питомої ваги оборотних активів, та відповідно, зростання частки необоротних активів, у загальній вартості майна МПП «Сучасник» за 2021 рік на 0,6%, а у 2022 році можна відмітити зворотню тенденцію.

Оцінка показників ефективності використання основних засобів МПП «Сучасник» свідчить, що в 2022 році ефективність використання основних зменшилась. Про це свідчить те, що фондоддача в 2022 році порівняно з 2021 роком впала, фондомісткість відповідно збільшилась порівняно з 2021 роком; продуктивність праці зменшилась в 2022 році порівняно з 2021 роком на 547 тис. грн., в 2021 році порівняно з 2020 зросла на 80,8 тис. грн.

Коефіцієнтний аналіз показав, що МПП «Сучасник» знаходиться в

позитивному фінансовому стані в розрізі платоспроможності. Воно має в своєму розпорядженні значну кількість ліквідних активів для погашення поточних зобов'язань, так як всі показники, ліквідності задовольняють їх оптимальним значенням, особливо станом на кінець 2022 року.

Оцінка фінансової стійкості МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки показала, що досліджуване підприємство може швидко здійснити виплати свої зобов'язань перед кредиторами. Коефіцієнт фінансової залежності показує, що власники самостійно фінансують своє підприємство не використовуючи позикові кошти. Коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості та коефіцієнт концентрації позикового капіталу також відповідають нормативному значенню, що означає, що МПП «Сучасник» ефективно використовує свої кошти.

Отже, загалом підприємство працює ефективно, аналіз рентабельності підприємства показав достатній рівень показників прибутковості активів і господарської діяльності, вкладені кошти у підприємство використовуються раціонально. Оптимальний склад та структура активів та пасивів підприємства є однією з найважливіших передумов ефективної діяльності та розвитку підприємства.

З проведеного аналізу оборотних активів МПП «Сучасник» з врахуванням їх рентабельності, коефіцієнту покриття, швидкої та абсолютної ліквідності обрана найоптимальніша їх структура, яка була в 2022 році. Даний обсяг оборотних активів підприємства необхідно дещо скоротити і пришвидшити оборотність готівки та дебіторської заборгованості.

Значним фактором, що враховується при управлінні оборотними активами та оптимізації їх структури, є ліквідність підприємства. Проте ліквідність конфліктує з операційною рентабельністю і операційною мобільністю, по відношенню до яких ліквідність знаходиться у зворотній залежності. Операційна рентабельність та мобільність є більш практичними у застосуванні і показують протилежну сторону ліквідності і оборотності. Тому при оптимізації активів підприємства з позиції їх ліквідності необхідно враховувати показники операційної рентабельності та мобільності. Аналіз операційної мобільності вказує

на спрямованість підприємства у бік ліквідності, отже, підприємству необхідно збільшити рівень операційної мобільності.

За допомогою методики апроксимації нелінійної залежності дебіторської заборгованості від кредитного періоду розраховано оптимальний обсяг дебіторської заборгованості МПП «Сучасник», який є наближеним до її розміру у 2022 році. Розмір дебіторської заборгованості в досліджуваний період має тенденцію до зростання, проте менеджмент підприємства розуміє потребу в її зменшенні та приймає правильні управлінські рішення в цьому напрямку. В разі загрози неплатежу підприємство може використовувати такі інструменти, як: повна передоплата замовлених товарів, використання варіабельних систем оплати за попередньою домовленістю з дебітором, що включає в себе включення в договірні зобов'язання умови щодо передоплати і постоплати, встановлення знижок і націнок, запровадження бонусів і штрафів, умови розстрочення, переказів на інших форм оплати.

Структура капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності та за допомогою ефекту фінансового левериджу визначена на рівні 10% власного капіталу до 90% залученого. В свою чергу, середньозважена вартість капіталу мінімізується при варіанті залучення позикового капіталу також на рівні 90% та обсягу власного капіталу на рівні 10%. Визначення точки оптимізації капіталу вимагає вибору між дохідністю і ризиком. Збільшення дохідності, рентабельності власного капіталу та прибутку можливе при зростанні частки залученого капіталу, але разом з цим відбувається зростання фінансових ризиків.

Менеджменту підприємства необхідно розробити власну стратегію, деталізовану заходами її досягнення, для побудови стійкої і оптимальної структури капіталу. Це особливо актуально, оскільки в процес аналізу капіталу МПП «Сучасник» було виявлено певні недоліки, а саме: низьке залучення кредитних ресурсів, високий рівень товарних запасів, низька частка необоротних активів в структурі майна, що може свідчити про використання значної частини орендованих основних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Л. М. Управління структурою капіталу підприємства // Наука і економіка. 2011. № 2 (22). С. 132-136.
2. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / За заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 384 с.
3. Багрова І. В., Макєєва Н. С. Визначення оптимального обсягу дебіторської заборгованості // Економічний вісник НГУ. 2006. № 4. С. 30-40.
4. Барабаш Н.С., Мних Є. В. Фінансовий аналіз: підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.
5. Барабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність: методичні вказівки до практичних занять. Вінниця : ВНТУ, 2012. 102 с.
6. Баранов А.І., Чалапко Л.Д. Фінансово-економічний механізм управління ліквідністю та операційною мобільністю підприємства // Вісник Одеського національного університету. 2013. Том 18. Випуск 4/1. С. 199-204.
7. Блакита Г. В., Бровко О. Т. Актуальні питання управління дебіторською заборгованістю // Економічні науки. 2012. № 3. С. 23-29.
8. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент. Київ : Ніка-Центр, 2006. 653 с.
9. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2020. 570с.
10. Бригідир Н. З. Підвищення ефективності управління пасивами й активами підприємства // Формування єдиного європейського фінансового простору та розвиток світової фінансової думки : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль 25 трав. 2020 р.) / Відповідальна за випуск О.В. Кнейслер. Тернопіль. 2020. С. 46-47.
11. Бригідир Н. З. Механізм управління капіталом підприємства // Актуальні проблеми корпоративних фінансів та фінансових ринків в умовах глобалізації і: збірник тез доповідей Всеукр. науково-практичної конференції студентів, аспірантів, молодих вчених (м. Тернопіль 12 квіт. 2020 р.) / Відповідальна за випуск О.В. Кнейслер. Тернопіль. 2020. С. 99-101.

12. Бунда О. М., Перова О. М. Методичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства // Вісник КНУТД. 2020. № 2 (85). С. 100-107.

13. Варічева Р. В. Аналіз оптимальності структури власного капіталу акціонерних товариств: проблеми та перспективи // Вісник соціально-економічних досліджень. 2012. Випуск 4 (47).

14. Волинчук Ю. В. Методичні підходи до аналізу фінансових потоків підприємства // Глобальні та національні проблеми економіки. 2020. Вип. 3. С. 240-245.

15. Гарасим П. М., Лобода Н. О., Гарасим М. П. Власний капітал підприємства як об'єкт обліково-аналітичної діяльності // Економічні науки. 2020. № 12. С. 67-73.

16. Гончарова А.І. Відновлення платоспроможності підприємства: модель оздоровлення фінансів // Фінанси. 2014. № 8. С.68-78.

17. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2013. 84 с.

18. Грінько А. П. Класифікація основного капіталу як інформаційний інструментарій бухгалтерського обліку // Економіка і управління підприємством. 2020. № 2. С. 72-76.

19. Губар Б. Н. Аспекти групування статей бухгалтерського балансу та визначення фінансового стану клієнта банку. URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3140/1/gubar.pdf>.

20. Демченко А. І. Особливості визначення сутності поняття “активи” // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. 2022. № 4. С. 470-476.

21. Душило А. А. Оптимізація структури оборотного капіталу підприємства // Держава та регіони. 2016. № 4. С. 431-435.

22. Економічний аналіз: навч. посіб. / П. М. Коюда та ін. Харків : Компанія СМІТ, 2013. 69 с.

23. Економічний аналіз: підручник / Є. В. Мних. Київ : Знання, 2011. 630 с.

24. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон

України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 28.08.2022. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (дата звернення: 25.09.2023)

25. Звітність підприємства : підручник / М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 570 с.

26. Іванілов О. С. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 728 с.

27. Іванченко А. І. Ефективність використання основних фондів підприємств та визначення резервів їх підвищення: URL: http://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/conf_social_dev_ukr_12/section5/ivanchenko.

28. Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія. Харків : ВД “ІНЖЕК”, 2003. 144 с.

29. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: теорія і практика : підручник / за ред. проф. А. Г. Загороднього. Київ : Знання, 2008. 440 с.

30. Кнейслер О. В., Налукова Н. І. Фінансове адміністрування і менеджмент у системі управління фінансами суб'єктів господарювання // Наукові записки національного університету “Острозька академія”. Серія “Економіка”: збірник наукових праць. Острог : Видавництво Національного університету Острозька академія, 2021. Вип. 24. С.169-173.

31. Колумбет О. П. Оборотні активи: сутність, класифікація та структура у вітчизняній та зарубіжній практиці // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. – 2022. – Вип. 23-24. – С. 324-332. – Режим доступу: URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2022_23-24_4853.

32. Костецький В. В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства // Галицький економічний вісник. 2020. № 4 (29). С. 135-145.

33. Костецький В. В. Формування стратегії антикризового управління підприємством // Економічний аналіз: зб. наук. праць каф. екон. аналізу і статистики Терноп. нац. екон. ун-ту. Тернопіль, 2011. Вип. 8, ч. 2. С. 208-211.

34. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 520 с.

35. Кузьмін О. Є., Мороз А. С., Подольчак Н. Ю., Шуляр Р. В. Трансформація підприємств: економічна оцінка та побудова систем менеджменту : монографія. Львів : Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2015. 335 с.

36. Литовченко О. Ю., Макуха С. А Оптимізація структури капіталу як складова стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2022. № 29. С. 134-136.

37. Ліпич Л. Г., Гадзевич І. О. Капітал в системі управління підприємством URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/Vnulp/Management/2019_647/20.pdf.

38. Луцишин О. О. Теорія та практика формування капіталу кредитними спілками у контексті надання фінансових послуг // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. Серія: економічні науки. 2020. № 4.

39. Лучков О. І. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості // Актуальні проблеми економіки. 2022. № 1. С. 22-26.

40. Матукова Г. І., Костюченко Д. В. Управління оборотним капіталом підприємства в умовах кризи // Економіка Криму. 2013. № 1 (30). URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ekonk/2010_30/047_matukova.pdf.

41. Мельничук К. С. Управління оборотними активами підприємства як необхідна складова забезпечення їх ефективної діяльності // Наука й економіка. – 2020. № 4 (16). Т. 2. С.108-112.

42. Микало О. І. Підходи до визначення терміна “аутсорсинг” URL: www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evkpi/2010/6.MO/22_kpi_2021_7.pdf.

43. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IAS) 17 “Оренда” URL:

http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410.

44. Мних Є. В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

45. Мокій А. І. Інноваційна активність малого та середнього підприємництва: теоретико-методологічні та прикладні аспекти // Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка. 2011. Вип. 124. С. 13-16.

46. Москаленко О. В. Звітність підприємства // Опорний конспект лекцій. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2014. 164 с.

47. Налукова Н. І. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: сутнісно-аналітичний аспект // Галицький економічний вісник. 2011. № 1. С. 166-173.

48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 25.09.2023)

49. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 504 с.

50. Нестеренко С. С. Оборотні кошти в умовах формування ринкової економіки // Науковий вісник Академії муніципального управління. 2020. Вип. 7.

URL:http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_7/09nssome.pdf.

51. Ніпіаліді О. Ю. Економіко-математичні методи розв'язання аналітичних задач оцінки фінансового стану підприємства // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер.: Економіка. 2015. № 19. С. 233-235.

52. Ніпіаліді О. Ю. Оцінка фінансового становища підприємства в умовах переходу до ринкової економіки // Наукові записки: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. акад. нар. госп-ва. Тернопіль: Економічна думка, 2022. Вип. 9. С. 235-237.

53. Ніпіаліді О. Ю. Прийняття управлінських рішень: аналітичний і інформаційний аспект // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер.: Економіка. 2022. № 7. С. 176-179.

54. Носов П. Л. Сучасна класифікація оборотних активів // Економіка і держава. 2019. № 7. С. 43-46.

55. Олександренко І. В. Управління власним капіталом підприємства / І. В. Олександренко // Економічний форум. 2020. №4. С. 211-216.

56. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2022. № 6 (156). С. 419-426.

57. Олійник Т. І. Інтенсифікація відтворення основних засобів аграрного виробництва // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2019. № 2 (10). С. 61-67.

58. Олійничук В. М. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах структурних змін податкової політики держави // Інноваційна економіка. 2014. № 1. С. 152-159.

59. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. / Г. І. Андрєєва, В. А. Андрєєва. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2019. 353 с.

60. Островська Г. Й. Фінансовий менеджмент у світлі сучасної парадигми управління // Управління фінансами суб'єктів господарювання в умовах глобальної трансформації : кол. монографія / Кол. авт.; за ред. І.С. Гуцала. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 285 с.

61. П'ятак Т. В., Гальцов А. Ю. Шляхи оптимізації структури капіталу: аналіз теоретичних надбань // Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. 2019. № 49. С. 118-127.

62. Петряєва З. Ф. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ, 2020. 236 с.

63. Письменна Т. В. Стратегії управління фінансовими ризиками підприємства // Модернізація корпоративних фінансів та фінансових ринків : збірник наукових праць / Відп. ред. І.С. Гуцал. Тернопіль : ВЦ “Вектор” 2020.

С. 115-119.

64. Письменна Т. В. Фінансовий менеджмент: методичні вказівки. Тернопіль : ВЦ “Вектор”, 2020. 93 с.

65. Письменна Т. В. Фінансові ризики в господарській діяльності підприємства // Вісник Запорізького національного університету. 2020. № 3 (27). С. 151-158.

66. Пілецька С. Т. Управління структурою капіталу підприємства // Вісник Запорізького національного університету. 2019. № 3 (7). С. 79-83.

67. Плікус І. Й. Система моніторингу для фінансового прогнозу діяльності підприємства // Фінанси України. 2022. № 6. С. 35-44.

68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” : Наказ Міністерства фінансів України від 07.10.2003 р. № 617 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03#Text> (дата звернення: 25.09.2023)

69. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання // Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 5. С. 53-58.

70. Причепя І. В. Теоретичні засади управління активами підприємства /І. В. Причепя, Н. В. Кравець // Економічний простір. 2022. № 60. С. 249-257.

71. Прус Л. Р. Управління дебіторською заборгованістю суб’єктів господарювання // Вісник Хмельницького національного університету. 2019. № 1, т. 2. С. 126-131.

72. Римарчук А. М. Економічна сутність оборотних активів та їх класифікація // Формування ринкових відносин. 2022. С.64-70.

73. Рубан Л. О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств за сучасною формою балансу // Вісник НТУ “ХП”. 2020. № 26. С. 103-107.

74. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. Київ : Знання, 2016. 662 с.

75. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2013.

688 с.

76. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Дніпро : НМетАУ, 2022. 92 с.

77. Стельмах М. В., Бутов А. М. Фінансовий менеджмент : курс лекцій. Тернопіль : ТАНГ, 2016. 124 с.

78. Стефанів І. Ф. Теоретичні аспекти ефективності управління оборотними коштами підприємств // Наукові записки: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. акад. нар. госп-ва. Тернопіль : Економічна думка, 2022. Вип. 14. С. 219-222.

79. Ступницька Т. М., Ніколаєва С. І. Вплив структурних змін форми № 1 “Баланс” на аналіз ліквідності підприємства // Економіка харчової промисловості. 2020. № 3. С. 75-79.

80. Управління фінансами суб’єктів господарювання в умовах глобальної трансформації: монографія / За ред. І. С. Гуцала. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 484 с.

81. Фаріон В. Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств // Інноваційна економіка. 2020. № 10 (48). С. 27-33.

82. Філатова З. В., Ротанова А. Г. Напрямки формування системи управління оборотними активами підприємства. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/rpei/2011_29/Filat.pdf. (дата звернення: 25.09.2023)

83. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2013. 375 с.

84. Янковська В. А., Семенець А. О., Кузнєцова С. О. Управління активами та пасивами підприємства // Фінанси, банки, інвестиції. 2020. № 6. С. 111-114.

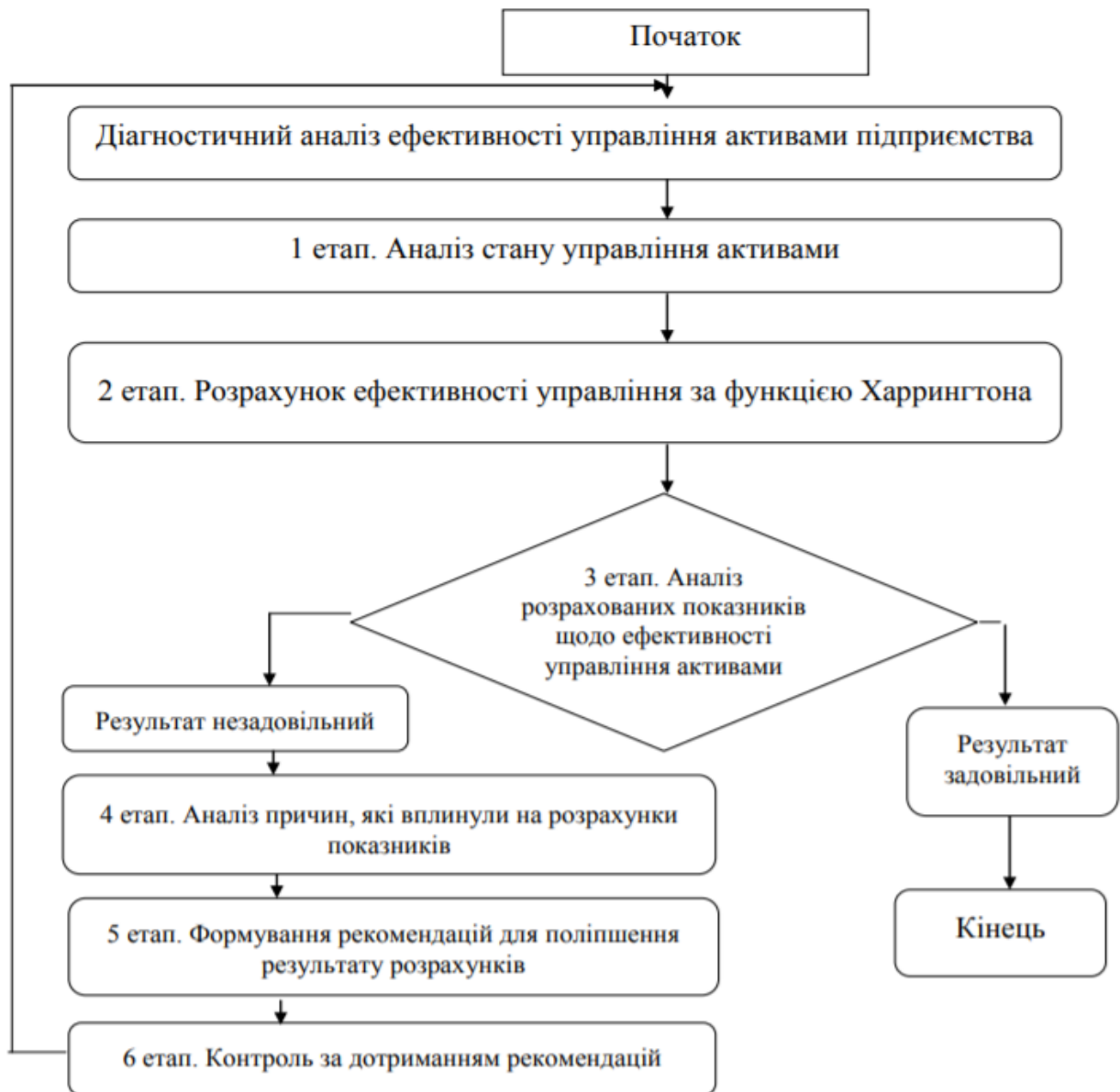
ДОДАТКИ

Наукові підходи до визначення поняття “активи підприємства”

№ з/п	Автор	Визначення
1	2	3
1.	А.М. Поддєрьогін	Активи – ресурси, які перебувають у розпорядженні підприємства і використання яких веде до збільшення економічних вигод у майбутньому
2.	В.П. Савчук	Активи підприємства – це його ресурси, які повинні принести підприємству вигоди у майбутньому
3.	В.М. Шелудько	Активи підприємства – це майно в його матеріальній та нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебуває у його розпорядженні та призначене для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку.
	Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова	До активів відносять всі види майна підприємства, що належать йому на праві власності та використовуються для здійснення статутної діяльності
4.	Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна	Активи балансу містять відомості про розміщення капіталу, що є в розпорядженні підприємства, тобто про вкладення в конкретне майно і матеріальні цінності, про витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції та про залишки вільної готівки.
5.	О.С. Філімоненков	Активи – сукупність засобів праці та предметів праці, які беруть участь у створенні продукту.
6.	І.О. Бланк	Активи – економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються у господарській діяльності з метою одержання прибутку.
7.	Л.П. Василенко	Активи підприємства являють собою контрольовані ним економічні ресурси, сформовані за рахунок інвестованого у них капіталу, що характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю і здатністю генерувати дохід, постійний оборот яких у процесі використання пов’язаний з факторами часу, ризику та ліквідності.
8.	А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк	Активи – економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються в господарській діяльності та належить підприємству на правах власності, чи у формі претензій (вимог) за зобов’язаннями інших осіб.
9.	Є.С. Стоянова	Активи підприємства відображають інвестиційні рішення, прийняті компанією за період її діяльності.
10.	Джей К. Шим, Джоел Г. Сігел	Активи – все те, чим володіють, наприклад, земля і машини.
11.	В.М. Суторміна, В.М. Федосов	Активи – це економічні ресурси компанії, які мають принести дохід у результаті очікуваних операцій.

Рис. В.1. Організація процесу формування активів на підприємстві

Рис. В.1. Алгоритм комплексного аналізу ефективності управління активами підприємства

Додаток Г.1

Таблиця Г.1

Оцінка динаміки активів та пасивів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки

№	Види активів та пасивів	На кінець 2020 р., тис. грн.	На кінець 2021 р., тис. грн.	На кінець 2022 р., тис. грн.	Відхилення 2020-2021 р.		Відхилення 2021-2022 р.	
					Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
I.	Необоротні активи, всього:	2,9	22,9	19,1	20,0	689,66	-3,8	-16,59
II.	Оборотні активи, всього: у тому числі	2987,2	3183,8	2989,0	196,6	6,58	-194,8	-6,12
2.1	Запаси	2874,9	3022,0	2817,9	147,1	5,12	-204,1	-6,75
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	1,9	93,0	123,0	91,1	4794,74	30,0	32,26
2.3	Гроші та їх еквіваленти	108,9	67,5	45,3	-41,4	-38,02	-22,2	-32,89
2.4	Інші оборотні активи	1,5	1,3	2,8	-0,2	-13,33	1,5	115,38
	Всього Активи	2990,1	3206,7	3008,1	216,6	7,24	-198,6	-6,19
III.	Власний капітал, всього: у тому числі	2788,2	3034,6	2899,5	246,4	8,84	-135,1	-4,45
3.1	Зареєстрований капітал	131,8	131,8	131,8	0,0	0,00	0,0	0,00
3.2	Нерозподілений прибуток	2656,4	2902,8	2767,7	246,4	9,28	-135,1	-4,65
IV.	Поточні зобов'язання, всього: в тому числі	201,9	172,1	108,6	-29,8	-14,76	-63,5	-36,90
4.1	Поточна кредиторська заборгованість	201,6	171,7	68,6	-29,9	-14,83	-103,1	-60,05
4.2	Інші поточні зобов'язання	0,3	0,4	40,0	0,1	33,33	39,6	9900,00
	Всього Пасиви	2990,1	3206,7	3008,1	216,6	7,24	-198,6	-6,19

Додаток Г.2

Таблиця Г.2

Оцінка структури активів та пасивів МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки

№	Види активів та пасивів	На кінець року						Абсолютний приріст, тис. грн.		Зміна питомої ваги, %	
		2020		2021		2022		2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
		тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %				
I.	Необоротні активи, всього:	2,9	0,1	22,9	0,7	19,1	0,6	20	-3,8	0,6	-0,1
II.	Оборотні активи, всього: у тому числі	2987,2	99,9	3183,8	99,3	2989	99,4	196,6	-194,8	-0,6	0,1
2.1	Запаси	2874,9	96,1	3022	94,2	2817,9	93,7	147,1	-204,1	-1,9	-0,6
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	1,9	0,1	93	2,9	123	4,1	91,1	30	2,8	1,2
2.3	Гроші та їх еквіваленти	108,9	3,6	67,5	2,1	45,3	1,5	-41,4	-22,2	-1,5	-0,6
2.4	Інші оборотні активи	1,5	0,1	1,3	0,0	2,8	0,1	-0,2	1,5	0,0	0,1
	Всього Активи	2990,1	100,0	3206,7	100,0	3008,1	100,0	216,6	-198,6	x	x
III.	Власний капітал, всього: у тому числі	2788,2	93,2	3034,6	94,6	2899,5	96,4	246,4	-135,1	1,4	1,8
3.1	Зареєстрований капітал	131,8	4,4	131,8	4,1	131,8	4,4	0	0	-0,3	0,3
3.2	Нерозподілений прибуток	2656,4	88,8	2902,8	90,5	2767,7	92,0	246,4	-135,1	1,7	1,5
IV.	Поточні зобов'язання, всього: в тому числі	201,9	6,8	172,1	5,4	108,6	3,6	-29,8	-63,5	-1,4	-1,8
4.1	Поточна кредиторська заборгованість	201,6	6,7	171,7	5,4	68,6	2,3	-29,9	-103,1	-1,4	-3,1
4.2	Інші поточні зобов'язання	0,3	0,0	0,4	0,0	40	1,3	0,1	39,6	0,0	1,3
	Всього Пасиви	2990,1	100,0	3206,7	100,0	3008,1	100,0	216,6	-198,6	x	x

Додаток Г.5

Таблиця Г.5

**Агрегований баланс МПП «Сучасник» для аналізу ліквідності
за 2020-2022 роки, тис. грн**

№ з/п	Актив	Значення			Пасив	Значення			Платіжна нестача (надлишок)		
		2020 рік	2021 рік	2022 рік		2020 рік	2021 рік	2022 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Найбільш ліквідні активи (А1)	108,9	67,5	45,3	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	180,4	171,7	68,6	-71,5	-104,2	-23,3
2	Активи, що швидко реалізуються (А2)	3,4	94,3	125,8	Короткострокові пасиви (П2)	21,2	0,4	40,0	-17,8	+93,9	+85,8
3	Активи, що повільно реалізуються (А3)	28774,9	3022,0	2817,9	Довгострокові пасиви (П3)	0	0	0	28774,9	+3022	+2817,9
4	Активи, що важко реалізуються (А4)	2,9	22,9	19,1	Постійні пасиви (П4)	2788,2	3034,5	2899,5	-2785,3	-3011,6	-2880,4
5	Баланс	2990,1	3206,7	3008,1	Баланс	2990,1	3206,7	3008,1	X	X	X

Таблиця Г.3

Оцінка структури активів МПІ «Сучасник» за 2020-2022 роки

Види активів	На кінець року						Абсолютний приріст, тис. грн.		Зміна питомої ваги, %	
	2020		2021		2022		2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %				
1. Основні засоби	2,9	0,1	22,9	0,7	19,1	0,6	20	-3,8	0,6	-0,1
2. Необоротні активи, всього	2,9	0,1	22,9	0,7	19,1	0,6	20	-3,8	0,6	-0,1
3. Запаси	2874,9	96,1	3022	94,2	2817,9	93,7	147,1	- 204,1	-1,9	-0,6
4. Поточна дебіторська заборгованість	1,9	0,1	93	2,9	123	4,1	91,1	30	2,8	1,2
5. Гроші та їх еквіваленти	108,9	3,6	67,5	2,1	45,3	1,5	-41,4	-22,2	-1,5	-0,6
6. Інші оборотні активи	1,5	0,1	1,3	0,0	2,8	0,1	-0,2	1,5	0,0	0,1
7. Оборотні активи, всього	2987,2	99,9	3183,8	99,3	2989	99,4	196,6	- 194,8	-0,6	0,1
8. Всього Активів	2990,1	100,0	3206,7	100,0	3008,1	100,0	216,6	- 198,6	x	x

Таблиця Г.4

Коефіцієнтний аналіз ліквідності та платоспроможності

МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр.

Показники	Оптимі- льне значення	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
					2020- 2021 рр.	2021- 2022 рр.
1	2	3	4	5	6	7
1. Грошові кошти, тис. грн.	X	108,9	67,5	45,3	-41,4	-22,2
2. Поточні фінансові інвестиції, тис. грн.	X	-	-	-	-	-
3. Дебіторська заборгованість, тис. грн.	X	1,9	93,0	123,0	91,1	30
4. Грошові кошти, поточні інвестиції, дебіторська заборгованість та інші оборотні активи	X	110,8	161,8	171,1	51	9,3
5. Оборотні активи, тис. грн.	X	2987,2	3183,8	2989,0	196,6	-194,8
6. Кредиторська заборгованість та інші поточні зобов'язання, тис. грн.	X	201,9	172,1	108,6	-29,8	-63,5
7. Поточні зобов'язання, тис. грн.	X	201,9	172,1	108,6	-29,8	-63,5
8. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,35	0,54	0,39	0,42	-0,15	0,03
9. Проміжний коефіцієнт покриття	0,7 – 0,8	0,55	0,94	1,57	0,39	0,63
10. Коефіцієнт покриття	1 – 2	14,80	18,5	27,52	3,7	9,02
11. Коефіцієнт співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованостей	1	0,01	0,54	1,13	0,53	0,59

Аналіз фінансової стійкості МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки

№	Показники	На кінець року			Відхилення 2021р./2020р. (+,-)	Відхилення 2022р./2021р. (+,-)
		2020	2021	2022		
1	Власний капітал, тис. грн.	2788,2	3034,6	2899,5	246,4	-135,1
2	Необоротні засоби, тис. грн.	2,9	22,9	19,1	20	-3,8
3	Наявність власних обігових коштів (1-2), тис. грн.	2785,3	3011,7	2880,4	226,4	-131,3
4	Наявність власних обігових коштів; довгострокових кредитів, позик для формування обігових активів (3+4), тис. грн.	2785,3	3011,7	2880,4	226,4	-131,3
5	Загальна величина основних джерел формування обігових активів (5+6), тис. грн.	2785,3	3011,7	2880,4	226,4	-131,3
6	Величина запасів і витрат, тис. грн.	2874,9	3022,0	2817,9	147,1	-204,1
7	Надлишок (+) чи нестача (-) власних обігових активів у покритті запасів і витрат (3-8), тис. грн.	-89,6	-10,3	+62,5	79,3	72,8
8	Надлишок (+) чи нестача (-) власних і довгострокових джерел формування в покритті запасів і витрат (5-8), тис. грн.	-89,6	-10,3	+62,5	79,3	72,8
9	Надлишок (+) чи нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів і витрат (7-8), тис. грн.	-89,6	-10,3	+62,5	79,3	72,8

Показники фінансової стійкості МПП «Сучасник» за 2020-2022 рр.

Показник	Нормати вне значення	На кінець року			Відхилення (+,-) (2021р.)	Відхилення (+,-) (2022р.)
		2020 р.	2021 р.	2022 р.		
1. Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,50	0,93	0,95	0,96	0,02	0,01
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,50	1,08	1,05	1,04	-0,03	-0,01
3. Коефіцієнт фінансування	0,04	13,81	17,63	26,70	3,82	9,07
4. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,50	0,93	0,95	0,96	0,02	0,01
5. Коефіцієнт маневреності	0,20	1,03	1,00	0,98	-0,03	-0,02
6. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,50	0,93	0,95	0,96	0,02	0,01
7. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,50	0,07	0,05	0,04	-0,02	-0,01

**Динаміка активів і фінансових результатів МПП «Сучасник»
у 2020-2022 роках, тис. грн.**

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Темп приросту, %		
				2020/2021	2021/2022	2020/2022
1. Середня величина активів	2614,4	3098,4	3107,4	18,51	-0,29	18,86
2. Середня вартість оборотних активів	2610,9	3085,5	3086,4	18,18	-0,03	18,21
3. Чистий дохід від реалізації	14345,9	17302,8	13473,9	20,61	22,13	-6,08
4. Валовий прибуток	1299,2	1429,7	1148,8	10,04	19,65	-11,58
5. Чистий прибуток	717,7	646,3	264,9	-9,95	59,01	-63,09

**Оцінка технічного стану основних засобів МПП «Сучасник»
за 2020-2022 рр.**

Склад основних засобів	На початок 2020 року	На кінець 2020 року	Зміна за рік	На початок 2021 року	На кінець 2021 року	Зміна за рік	На початок 2022 року	На кінець 2022 року	Зміна за рік
1. Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	7,3	3,9	-3,4	3,9	25,5	21,6	25,5	25,5	0,0
2. Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	4,1	2,9	-1,2	2,9	22,9	20,0	22,9	19,1	-3,8
3. Сума зносу основних засобів, тис. грн.	3,2	0,4	-2,8	0,4	2,6	2,2	2,6	6,4	3,8
4. Коефіцієнт зносу основних засобів, % (ряд. 3:1)	43,8	10,3	-33,6	10,3	10,2	-0,1	10,2	25,1	14,9
5. Коефіцієнт придатності основних засобів, % (ряд. 2:1)	56,2	89,7	33,6	89,7	89,8	0,1	89,8	74,9	-14,9

Додаток Г.10

Таблиця Г.10

**Показники ефективності використання основних засобів
МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки**

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення 2020-2021 р.	Відхилення 2021-2022 р.
1. Чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн.	14345,9	1 7302,8	13473,9	2956,9	-3828,9
2. Середньорічна первісна вартість основних засобів, тис. грн.	5,3	14,4	25,5	9,1	11,1
3. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	717,7	646,3	264,9	-71,4	-381,4
4. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	6	7	7	1,0	0,0
5. Продуктивність праці, тис. грн.	2391,0	2471,8	1924,8	80,8	-547,0
6. Фондовіддача основних засобів	2706,8	1201,6	528,4	-1505,2	-673,2
7. Фондомісткість	0,0004	0,0008	0,0019	0,0005	0,0011
8. Фондоозброєність праці	0,88	2,06	3,64	1,17	1,59
9. Рентабельність основних засобів, %	135,4	44,9	10,4	-90,5	-34,5

Додаток Г.11

Таблиця Г.11

Оцінка показників ділової активності (аналіз оборотності)**МПП «Сучасник» за 2020-2022 роки**

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
				2020-2021 рр.	2021-2022 рр.
1	2	3	4	5	6
1. Середня вартість оборотних активів, тис. грн.	2610,9	3085,5	3086,4	474,6	0,9
2. Середня вартість запасів, тис. грн.	2526,9	2948,5	2920	421,6	-28,5
3. Середня вартість дебіторської заборгованості, тис. грн.	1,4	47,5	108	46,1	60,5
4. Середній розмір грошових коштів, тис. грн.	81,1	88,2	56,4	7,1	-31,8
5. Середня вартість кредиторської заборгованості, тис. грн.	181,8	186,9	120,2	5,1	-66,7
6. Чистий дохід від реалізації товарів, тис. грн.	14345,9	17302,8	13473,9	2956,9	-3828,9
7. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	5,5	5,6	4,4	0,1	-1,2
8. Період 1 обороту оборотних активів, дні	65,5	64,2	82,5	-1,3	18,3
9. Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	5,7	5,9	4,6	0,2	-1,3
10. Період 1 обороту запасів, дні	63,4	61,3	78,0	-2,1	16,7
11. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	10247,1	364,3	124,8	-9882,8	-239,5
12. Період погашення дебіторської заборгованості, дні	0,0	1,0	2,9	1,0	1,9
13. Коефіцієнт оборотності грошових коштів, рази	176,9	196,2	238,9	19,3	42,7
14. Тривалість одного обороту ГК, дні	2,0	1,8	1,5	-0,2	-0,3
15. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, рази	78,9	92,6	112,1	13,7	19,5
16. Тривалість одного обороту КЗ, дні	4,6	3,9	3,2	-0,7	-0,7
17. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	2706,8	1201,6	528,4	-1505,2	-673,2

Склад та динаміка фінансових результатів МПП «Сучасник»

за 2020-2022 рр., тис. грн.

Види активів та пасивів	2020 р., тис. грн.	2021 р., тис. грн.	2022 р., тис. грн.	Відхилення 2020-2021 р.		Відхилення 2021-2022 р.	
				Абс., тис. грн.	Відн., %	Абс., тис. грн.	Відн., %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14345,9	17302,8	13473,9	2956,9	20,6	-3828,9	-22,1
Разом доходи	14345,9	17302,8	13473,9	2956,9	20,6	-3828,9	-22,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	13046,7	15873,1	12325,1	2826,4	21,7	-3548	-22,4
Інші операційні витрати	423,9	641,5	825,7	217,6	51,3	184,2	28,7
Разом витрати	13470,6	16514,6	13150,8	3044	22,6	-3363,8	-20,4
Фінансовий результат до оподаткування	875,3	788,2	323,1	-87,1	-10,0	-465,1	-59,0
Податок на прибуток	157,6	141,9	58,2	-15,7	-10,0	-83,7	-59,0
Чистий прибуток	717,7	646,3	264,9	-71,4	-9,9	-381,4	-59,0

Рис. Д.1. Класифікація основних методів підготовки показників прогнозованих фінансових звітів

Додаток Е.2

Таблиця Е.2.

**Оцінка платоспроможності МПП «Сучасник» за 2022 р та
2023 прогнозований рік**

Показники	Оптимальне значення	На кінець 2022 року	Прогнозні дані на кінець 2023 року	Відхилення
Вихідні дані, тис. грн.				
1. Гроші та їх еквіваленти	Х	45,3	29,2	-16,1
2. Грошові кошти та дебіторська заборгованість	Х	168,3	1018,8	850,5
3. Оборотні активи	Х	2989,0	3812,5	823,5
4. Поточні зобов'язання	Х	108,6	79,6	-29
Коефіцієнти платоспроможності				
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,20-0,35	0,42	0,37	-0,05
2. Проміжний коефіцієнт покриття	0,7-0,8	1,55	12,80	11,25
3. Коефіцієнт покриття	1-2	27,52	47,90	20,37

Додаток Е.3

Таблиця Е.3

Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності МПП «Сучасник»

Показники	2022 р.	Варіанти розрахунку		
		1 (70/30%)	2 (30/70%)	3 (10/90%)
Власний капітал, тис. грн.	2899,5	2105,7	902,4	300,8
Позиковий капітал, тис. грн.	108,6	902,4	2105,7	2707,3
Сукупний капітал, тис. грн.	3008,1	3008,1	3008,1	3008,1
Ефект фінансового левериджу, коефіцієнт	0,01	0,05	0,29	1,11
Коефіцієнт валової рентабельності активів, коефіцієнт	0,37	0,37	0,37	0,37
Ставка відсотків за кредит, коефіцієнт	0,22	0,22	0,22	0,22
Ставка податку на прибуток, коефіцієнт	0,18	0,18	0,18	0,18
Сума сплачених відсотків за кредит, тис. грн.	23,9	198,5	463,3	595,6
Сума валового прибутку без відсотків за кредит, тис. грн.	1148,8	1148,8	1148,8	1148,8
Сума валового прибутку з урахуванням сплати відсотків за кредит, тис. грн.	1124,9	950,3	685,5	553,2
Сума чистого прибутку, який залишився в розпорядженні підприємства, тис. грн.	922,4	779,2	562,1	453,6
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,32	0,37	0,62	1,51

Додаток Е.4

Таблиця Е.4

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу МПП «Сучасник»

Показники	Варіанти розрахунку		
	1 (70/30%)	2 (30/70%)	3 (10/90%)
Власний капітал, тис. грн.	2105,7	902,4	300,8
Позиковий капітал, тис. грн.	902,4	2105,7	2707,3
Сукупний капітал, тис. грн.	3008,1	3008,1	3008,1
Ставка відсотків за кредит	0,22	0,22	0,22
Ставка податку на прибуток, коефіцієнт	0,18	0,18	0,18
Сума сплачених відсотків за кредит, тис. грн.	198,5	463,3	595,6
Рівень витрат щодо залучення банківського кредиту, виражений десятковим дробом, коефіцієнт	0,07	0,15	0,20
Чистий прибуток, тис. грн.	779,2	562,1	453,6
Вартість власного капіталу, тис. грн.	37,0	62,3	150,8
Середньозважена вартість капіталу, тис. грн.	26,0	18,8	15,3